

væsenet. Jeg synes også godt, man kan tillade sig at undre sig lidt over, at regeringen har så svært ved at give konkrete bud på en afbureaukratisering af sundhedsvæsenet, men jeg tror, at man i den sammenhæng skal være opmærksom på, at det jo godt kan hænge lidt sammen med et ønske om en øget markedsføring og en øget privatisering af sundhedsydelse, og den udvikling kan jo rent faktisk kun lade sig gøre, hvis man kan sørge for, at tingene bliver mere prisfastsat, og at tingene konkurrenceudsættes, og det gælder alle ydelserne. Derfor synes vi, det er vigtigt, at man får særlige forpligtelser på det her område.

Jeg vil godt sige, at jeg selvfølgelig tager til mig, at man mener, det er et rigtig godt forslag, men at man bare ikke kan støtte det.

I den sammenhæng synes jeg, det er vigtigt at sige i forhold til de kommentarer, der er kommet i dag fra bl.a. Enhedslisten, der har påpeget problemstillingen omkring det at inddrage brugere, at det finder vi faktisk også utrolig relevant – og også at inddrage personalet. Jeg synes, at De Radikales tilkendegivelse var flot og velment, og den tager vi gerne med i det videre arbejde.

Så synes jeg, at det ville klæde Folketinget i tiden fremover ikke bare at blive ved med at sige, at det er nogle gode forslag, men at vi ikke kan støtte dem, fordi vi ikke selv har fremsat dem. Det kunne måske løfte kvaliteten af debatten, hvis den fik en anden form.

Det var det.

Kl. 11:27

Formanden:

Ja, det var det, for der er ikke flere, der har bedt om ordet til korte bemærkninger. Jeg vil så sige tak til hr. Karl Bornhøft.

Hermed er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 100:

Forslag til folketingsbeslutning om registrering af over 18-åriges standpunkt til donation af egne organer.

Af Pia Christmas-Møller (UFG).
(Fremsættelse 08.04.2008).

Kl. 11:27

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Det er først ministeren for sundhed og forebyggelse.

Kl. 11:27

Ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen):

Fru Pia Christmas-Møller opfordrer regeringen til at indføre en standard, hvor alle over 18 år bliver bedt om at oplyse deres personlige standpunkt til spørgsmålet om organdonation. Standpunktet skal noteres i Donorregistret og kan til enhver tid ændres af den enkelte. Forslagsstilleren vil pålægge den enkelte en pligt til at svare, men der er ikke knyttet sanktioner til at undlade det. Forslagsstilleren vil gennemføre den foreslåede ordning ved udsendelse af blanketter sammen med andre offentlige papirer, herunder sygesikringsbevis, eller ved besøg hos praktiserende læge. Det foreslås, at oplysninger om hjernedød og hjernedødsriteriet bør indgå som et element i køreundervisningen og også gerne i læseplanerne i folkeskolen og gymnasiet.

Jeg har stor sympati for forslagsstillerens ønske om, at flest mulige tager stilling til organdonation, men forslaget går videre end det, der hidtil har været regerings linje i oplysningsindsatsen om organdonation. Den hidtidige linje har været, at det er frivilligt, om man ønsker at tage stilling til spørgsmålet, og på hvilken måde man ønsker at tilkendegive sin holdning. Det har også hele tiden været linjen, at det er en personlig og privat stillingtagen, som offentlige myndigheder ikke nødvendigvis skal have indsigt i, ligesom praktiserende læger m.v. ikke behøver at kende den enkeltes holdning.

Spørgsmål om organdonation er et meget, meget vanskeligt emne, hvor jeg mener, at vi skal tænke os grundigt om, inden vi ændrer noget. Bl.a. skal man efter min mening være meget opmærksom på risikoen for, at forslaget ikke vil gavne ønsket om at få flere potentielle donorer til rådighed. Der kan tværtimod være en risiko

for, at mange vil svare »ved ikke« eller ligefrem vil nedlægge forbud mod donation, fordi de føler sig presset til at svare.

Jeg synes også, at vi skal tænke meget over, hvad vi vinder ved forslaget i forhold til det nuværende system, hvis vi får en række tilmeldinger i kategorien »ved ikke«, hvis nogle ligesom i dag undlader at tilmelde sig, eller hvis vi måske får flere tilkendegivelser imod, fordi staten ikke skal bestemme over deres krop, eller hvad der kan være folks baggrund.

Spørgsmålet er derfor, om de midler, der foreslås, er acceptable, og hvilken merværdi forslaget giver i forhold til den indsats, der allerede er i gang. Hele målet med den nuværende oplysningsindsats er at få så mange som muligt til at tage stilling til organdonation. Denne stillingtagen kan ske på tre ligeværdige måder: 1) ved at tilmelde sig Donorregistret, 2) ved at udfylde og bære et donorkort på sig, eller 3) ved at fortælle de pårørende om ens stillingtagen.

Den enkelte opfordres også til at tage spørgsmålet op sammen med sin familie og sine pårørende. Det vil hjælpe de pårørende i en i forvejen meget svær situation til at vide, hvad de skal gøre, hvis de kommer til at stå over for spørgsmålet om, hvorvidt en nær pårørende skal være organdonor. Målet er også at gøre det så let som muligt at tilkendegive sin holdning.

Det er netop det, vi konstant arbejder med i forbindelse med den årlige oplysningsindsats om organdonation og her senest med den ekstraordinære oplysningskampagne, man har kunnet se i medierne og i bybilledet i den seneste måneds tid.

Et af initiativerne for at få flere til at tage stilling på en let måde er udsendelse af tilmeldingskort sammen med sygesikringsbeviset. Alle mellem 18 og 70 år, som af den ene eller anden grund skal have et nyt sygesikringskort, får sammen med det nye kort tilsendt et tilmeldingskort til Donorregistret, det vil f.eks. sige, når man skifter læge, har tabt sit sygesikringskort eller har fået ny adresse.

Dertil kommer, at der er etableret mulighed for at tilmelde sig Donorregistret via sundhed.dk. Det er en mulighed, som er blevet den mest anvendte tilmeldingsmetode, måske fordi den er så nem og næsten alle har adgang til computere, i hvert fald alle unge og yngre.

Oplysningsindsatsen fokuserer i høj grad på de helt unge. Der har tidligere været afholdt stilekonkurrence om organdonation og hjernedød, og for et par år siden blev der lagt undervis-

ningsmateriale på hjemmesiden EMU, Danmarks undervisningsportal. Der indgår undervisningsmateriale både i fagene dansk, samtidsorientering og biologi. Det er materiale, som også omfatter opgavesæt, som henvender sig både til folkeskoleelever og gymnasieelever.

Der er sidste år som led i oplysningsindsatsen sendt plakater ud til gymnasierne med opfordring til at tage stilling til organdonation. De unges mulighed for at søge materiale til opgaver eller til egen privat oplysning er også tilgodeset på Transplantationsgruppens hjemmeside, som indeholder oplysninger om f.eks. tilmelding og ventelister. Transplantationsgruppen sender også ofte gruppens informatører ud på skoler for at informere om organdonation og transplantation.

Kl. 11:32

Sidste år igangsatte Sundhedsstyrelsen et initiativ med henblik på at få materiale om organdonation ud på køreskoler. Initiativet munder i den nærmeste fremtid ud i, at der sendes plakater og donorfoldere ud til landets køreskoler.

Der er således mange initiativer i gang med det formål at give oplysninger til særlig de unge. Og de får også med de igangværende initiativer i et stort omfang donorfoldere med tilmeldingskort til Donorregistret, sådan at de kan tilmelde sig, hvis de ønsker det.

Samtidig er jeg opmærksom på, at Etisk Råd her til efteråret vil udsende en redegørelse om organdonation. Så vidt jeg har forstået, planlægger Etisk Råd bl.a. at se på de etiske aspekter ved formodet samtykke og ved oplysningskampagner. Jeg forstår også, at man bl.a. overvejer at se på de etiske aspekter ved igennem kampagner og lignende at få folk til at tage stilling. Jeg synes, det ville være mest hensigtsmæssigt, at vi kender resultaterne af Etisk Råds overvejelser, inden vi eventuelt giver os i kast med at ændre på regler eller på den måde, vi oplyser om organdonation på. Når så Etisk Råd har afgivet sin redegørelse, vil jeg med den som baggrund fremlægge en handlingsplan, hvor vi ser på, om vi griber oplysningsindsatsen m.v. rigtigt an, og om vi kan gøre det endnu nemmere at tilkendegive sin holdning.

Jeg synes i øvrigt også, at vi skal passe på ikke kun at koncentrere al opmærksomheden om de 18-årige – også vi mere modne kunne jo blive glimrende donorer, hvis uheldet var ude. Jeg synes, at det ville være en god idé, hvis vi i disse overvejelser lader indgå, hvorvidt vi kan få donorfolderen sendt ud med andre offentlige

papirer end lige sygesikringskortet. Nu ved jeg godt, at man sender færre og færre papirer ud som følge af digitaliseringen, men Folketinget sender jo netop ud til den gruppe, som forslagsstilleren ønsker skal tage stilling. Man sender jo en populæruddag af grundloven ud til alle 18-årige. Jeg synes, at det ville være en positiv tilkendegivelse om, at man vil noget på det her området fra Folketingets side, hvis man sender donorfolderen sammen med grundloven i brevet til de 18-årige. Det synes jeg også vi kan tage op i handlingsplanen, når vi har fået Etisk Råds redegørelse.

Jeg er glad for, at det nationale organdonationscenter også er nævnt i bemærkningerne til forslaget. Det er jeg, fordi jeg har en forventning om, at arbejdet i centeret vil være med til at sikre, at spørgsmålet om organdonation i fremtiden vil blive stillet i alle tilfælde, hvor der er en mulig donor, sådan at vi sikrer os, at der på den konto ikke går organer til spilde. Centeret kan ruste sygehusene til at være mere opmærksomme på eventuelle donorer og til at være mere opmærksomme på at få talt med de pårørende om spørgsmålet. Centeret kan også hjælpe med de praktiske ting i forbindelse med det at have en mulig donor på en afdeling, og det synes jeg er væsentligt og vanskeligt.

En anden grund til, at jeg er glad for, at centeret nævnes, er, at det ikke så meget er forskelle i lovgivningen de forskellige lande imellem, som er afgørende for donationsretten; det er derimod snarere den måde, man vælger at organisere organdonationsarbejdet på, som er afgørende. Det er netop det, vi prøver at styrke med oprettelsen af det nationale organdonationscenter, som jeg synes at vi skal give lidt tid til at vise sin berettigelse.

Som nævnt tidligere er der en række initiativer i gang over for unge, men det er en meget vigtig sag at få så mange som muligt til at tage stilling. Men de unge, som forslaget omhandler, får i et stort omfang allerede materiale og oplysninger om organdonation, og dette udvides i nærmeste fremtid med foldere og materiale hos kørelærerne. De har derfor alle mulighed for at tage stilling til organdonation. Etisk Råd er i gang med en redegørelse om organdonation, og den vil jeg foreslå at vi bruger som udgangspunkt for et serviceeftersyn af oplysningsindsatsen og til at fremlægge en handlingsplan, hvor vi ser på, om vi kan gøre andet eller mere for at få befolkningen til at tage stilling.

Det er på den baggrund regeringens opfattelse, at der ikke skal ændres på reglerne om organdonation som foreslået på nuværende tidspunkt, og regeringen kan derfor ikke støtte forslaget.

Kl. 11:37

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller): Foreløbig tak til ministeren. Der er foreløbig to, nu tre korte bemærkninger. Først er det fru Sophie Hæstorp Andersen.

Kl. 11:37

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Ministeren har jo på glimrende vis netop remset de mange initiativer op, der er lige nu for at få flere danskere til at tage stilling til organdonation, og ministeren har også nævnt nogle initiativer, man kunne tage i det kommende stykke tid. Jeg vil så sige, at jeg synes, at ministeren skulle tage at gøre det og ikke vente længe på, at Det Etiske Råd kommer med en redegørelse, som jo formentlig drejer sig om nogle meget mere vidtgående diskussioner om nej- eller jaregistre.

Vi ved, at omkring 86 pct. har angivet, at man er forholdsvis positivt indstillet og gerne vil tage stilling til de her spørgsmål, men vi kan af Donorregistret se, at kun 10 pct. rent faktisk lader sig registrere. Hvad er så egentlig problemet med at komme med lidt flere incitamenter til at få det gjort og være lidt mere opsøgende i forhold til også at sige, hvilket ministeren jo egentlig også antydede, at det godt kunne være en borgerpligt at tage stilling til det her spørgsmål, særlig når en af svarkategorierne netop kan være »jeg ved ikke«? Dermed kan man jo vælge senere at tage stilling til spørgsmålet ved selv at gå rundt med donorkortet på sig.

Kl. 11:38

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller): Så er det ministeren.

Kl. 11:38

Ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen):

Jeg synes, der er mange problemer ved det her spørgsmål, ikke med forslaget som sådan i forhold til det spørgsmål, der stilles nu. Jeg synes, der er mange problemer. Vi ved alle sammen også, hvordan det her rejser debat i alle vores folketingsgrupper. Jeg synes, at tallet 86 pct. over for 10 pct. er bemærkelsesværdigt, men det siger mig måske også, at folk siger ja, fordi de ikke synes, de kan tillade sig at gøre andet, når de bliver spurgt uforpligtende. Noget helt andet er så, når man bliver spurgt forpligtende. Er det så er det, man vil? Ved folk, hvad det er, de tager stil-

ling til? Når det bliver mere forpligtende, ved man så godt, at man tager stilling til sin egen død og til, hvad der skal ske? Og der har vi behov for mere oplysning.

Når man taler om en borgerpligt, synes jeg, det er meget vanskeligt at sige, at det er et enkelt spørgsmål at tage stilling til. Det er bestemt ikke på nogen måde enkelt. Men nu må jeg ikke sige mere.

Kl. 11:39

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der skal nok blive lejlighed senere i debatten, har jeg på fornemmelsen. Fru Sophie Hæstorp Andersen for endnu en kort bemærkning.

Kl. 11:39

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Det var ministeren selv, der talte om, at man i princippet også kunne sende den her pjece om, at man skal tage stilling i forbindelse med grundloven, ud, og derfor antog jeg ligesom også, at ministeren var lidt inde på, at når man sender noget ud med grundloven, antyder man vel også lidt vigtigheden af, at organdonation kunne være en form for borgerpligt, altså at man i hvert fald tager stilling til det. Jeg er helt enig med ministeren i, det er et meget svært spørgsmål at tage stilling til. Det er jo også derfor, at mottoet for de kampagner, der kører, er, at man skal tage stilling sammen med sine nærmeste, for det er ikke nok at gå med kortet personligt, hvis det viser sig, at de pårørende er fuldstændig uforstående den dag, de bliver nødt til at tage stilling til det, måske på baggrund af en ulykkelig hændelse.

Men det forslag, vi behandler her i dag, er jo et meget, meget lille ekstra skridt i forhold til at få de 18-årige til at tage stilling til det. Hvad vi så skal stille op med den øvrige del af befolkningen, som jeg er helt enig i jo også skal tage stilling til de her spørgsmål, synes jeg er en spændende diskussion, men lige det her forslag i dag er jo et meget lille skridt, der bare handler om, at vi yder en indsats, der er lidt mere opsøgende, for i det mindste at få de unge til at tage stilling.

Kl. 11:40

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 11:40

Ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen):

Jo, men forslaget går det lille skridt videre, at man siger, det er en pligt – ganske vist uden konsekvens, hvilket jo også er en underlig ting, altså at have pligter, der ikke har nogen conse-

kvens. Men jeg er bange for, at vi får en modreaktion ved at gøre det her til en pligt, og at folk, fordi de ikke kan overskue det, så siger nej. Så får vi i bedste fald et »ved ikke« eller et »nej«, fordi folk bliver trodsige, og så har vi ikke opnået, hvad vi ville. Det er i virkeligheden den pligt, som heller ikke kan sanktioneres. Det ville jo være uproportionalt, hvis kørekortet ikke blev udleveret, når man havde bestået køreprøven, fordi man ikke tager stilling. Jeg tror, vi får en trodsreaktion. Det synes jeg også at forskellen mellem de 86 pct., der umiddelbart – jeg siger umiddelbart – erklærer sig positive, og de få, der melder sig ind, i virkeligheden siger lidt om. Når det først begynder at blive forpligtende, begynder folk at blive lidt mere usikre, og det tror jeg er, fordi man ikke helt ved, hvad det er, man tager stilling til.

Men vi er jo enige om formålet: Vi vil gerne have, at der bliver doneret nogle flere organer, og vi vil gerne have, at folk tager diskussionen med deres pårørende. Det er en meget, meget svær diskussion, vi opfordrer dem til at tage.

Kl. 11:41

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Den næste korte bemærkning er fra fru Pia Christmas-Møller.

Kl. 11:42

Pia Christmas-Møller (UFG):

Lige så glad jeg er for ministerens positive intentioner på det her område, lige så ked af det er jeg over, at ministeren nu igen ikke har forstået forslaget på nogle væsentlige punkter. Det er desværre ikke første gang. Tidligere har ministeren offentligt i TV 2 forsøgt at skyde forslaget ned med et decideret forkert argument, som ikke har noget som helst med mit forslag at gøre. I dag, hvor der har været god tid, kan man sige, til at sætte sig ind i forslaget, hører vi også et par misforståelser.

Jeg lægger ikke op til, at det her spørgeskema skal sendes ud med alle mulige offentlige blanketter. Jeg lægger ikke op til det, som nogle andre gør, det har sundhedsministeren dog ikke sagt, men andre fra regeringens side har sagt: Ja, hvad så, skal vi nu have sådan et skema, der handler om etiske anliggender, sammen med skatteblanketten? Nej, det forestiller jeg mig ikke.

Det, der lægges op til i mit forslag, er lige at give et skub til, at vi får gjort noget ved det, vi faktisk måske allerede i forvejen har taget stilling til, og samtidig giver en praktisk hjælpende hånd. Derfor lægger mit forslag an til, at når vi i

forvejen er i kontakt med nogle institutioner, f.eks. den privatpraktiserende læge, kan man lige få den håndsækning, få blanketten, og samtidig sørger lægehuset for, at den bliver sendt videre. Det er væsentligt, at mit forslag bliver forstået rigtigt, og det gælder ikke kun de 18-årige, det gælder alle voksne over 18 år. Så kan vi også få rettet den misforståelse.

Kl. 11:43

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det sundhedsministeren, der får mulighed for at svare. Værsgo.

Kl. 11:43

Ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen):

Jeg håber også, at fru Pia Christmas-Møller har erfaret, at jeg har kvitteret for det her forslag, for det sætter en meget vanskelig, men nødvendig debat på dagsordenen – en debat, som jeg tror vi skal have mange gange. Jeg tror også, at fru Pia Christmas-Møller har set, at jeg har betragtet forslaget med stor sympati. Men det afgørende punkt er altså den her pligt.

Jeg mener på den ene side, at det lovteknisk er absurd at lave lovgivning, der giver pligter, uden at der er nogen konsekvens. På den anden side kan jeg også godt se, at man på det her område ikke kan lade det have nogen konsekvens, at folk ikke vil tage stilling. Det er netop derfor, jeg tror, at vi risikerer at få den modreaktion, som jeg også argumenterede for i mit svar til fru Sophie Hæstorp Andersen.

Men det, der jo er vigtigt, er, at fru Pia Christmas-Møller og jeg og regeringen jo deler mål – vi deler mål om, at vi gerne vil have nogle flere til at tage stilling med det formål at få nogle flere organ donationer. Det er det, jeg gerne vil prøve at kvalificere, sådan at vi kan lave en handlingsplan eller noget lovgivning for det her.

Kl. 11:44

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til sundhedsministeren. Så er det fru Pia Christmas-Møller for den anden korte bemærkning.

Kl. 11:44

Pia Christmas-Møller (UFG):

Jeg er oprigtig glad for, at sundhedsministeren ikke bare ønsker debatten, men også ønsker den på et kvalificeret niveau, og jeg håber så, at sundhedsministeren vil lægge lidt personlig kraft i, at vi kan få det på et sagligt grundlag. Det mindste, man kan håbe på, er så, at ministeren rent faktisk læser mit forslag.

Til det her med, at det er absurd at have en pligt uden en sanktion, vil jeg sige, at det er noget, vi har mange steder i lovgivningen i forvejen. Men lad os tage den diskussion under udvalgsarbejdet og gå nærmere ind i det. Det afgørende for mig er, at vi får bevæget os, at det bedste ikke bliver det godes værste fjende, altså det her med at spørge voksne, myndige mennesker om, hvor de står, og at det også er et acceptabelt svar, at de siger »ved ikke«, og det kan vi f.eks. gerne gøre i en anonym ramme, så ingen kigger de offentlige instanser, som bliver involveret i den praktiske håndtering, over skuldrene. Det kan vi sagtens prøve at snakke om.

Det, der er afgørende for mig, er, at vi kommer et skridt i den rigtige retning på det punkt. Og her er det, at jeg synes, det virker lidt – jeg må bruge ministerens eget ord – absurd, at Det Ethiske Råd skal ind at vurdere det her, før regeringen kan finde ud af, hvordan man vil tage stilling til sådan et spørgeskema. Vi sender raskvæk unge 18-årige i krig uden at spørge Det Ethiske Råd, så kan vi måske også tage stilling til sådan et blanketspørgsmål uden at have Det Ethiske Råds rådgivning indover.

Kl. 11:46

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det sundhedsministeren.

Kl. 11:46

Ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen):

Nu ved jeg positivt, at fru Pia Christmas-Møller ved, at det her ikke er et enkelt spørgsmål. Jeg ved, at fru Pia Christmas-Møller er meget optaget af den her enormt vanskelige diskussion, som det er at tage stilling til sin egen død og til, hvad der skal ske med ens organer, og de etiske overvejelser, der er i det. Jeg synes derfor i netop det her spørgsmål og for at få kvalificeret diskussionen, som jeg lovede at jeg ville gøre, at vi skal vente på Det Ethiske Råd, når vi nu netop har sat Det Ethiske Råd til at vurdere, om vi skal have forhåndssamtykke i Danmark.

Det er da et meget etisk spørgsmål, om vi skal have forhåndssamtykke, for det ville være et udgangspunkt for, at man uden stillingtagen til organ donation vil samtykke. Jeg synes, at det er et meget etisk spørgsmål, om staten på den måde har en forret til hjernedøde menneskers organer. Jeg synes, at vi skylder hinanden, at vi kvalificerer den debat med det formål, som jeg nævnte før, nemlig at få flere organer og flere til at tage stilling.

Kl. 11:47

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Kamal Qureshi for en kort bemærkning.

Kl. 11:47

Kamal Qureshi (SF):

Jeg synes egentlig, at debatten er meget følelsesladet og meget alvorlig og også for alvorlig til at blive endnu mere sløret af noget af det, som sundhedsministeren kommer ind på. Jeg bliver i hvert fald forvirret, når sundhedsministeren siger, hvis vi støtter et sådant forslag, som i forbindelse med flytning, udstedelse af pas eller andet giver nogle muligheder for både de 18-årige og dem, der er ældre, for at tage stilling til det her, kan det betyde, at folk bliver trodsige og ikke vil være organdonorer, og så har vi ikke opnået det, vi ville – sådan tror jeg ministeren sagde. Det synes jeg bare ikke set med SF's øjne er korrekt.

Vi vil egentlig gerne have, at folk tager stilling. De behøver ikke nødvendigvis at tage stilling til, om de vil være organdonorer. Det er fint, hvis de vil være organdonorer, men det er også fint, hvis de ikke vil være det. Det afgørende for os er, at folk tager stilling. Vi ser det ikke nødvendigvis som en modreaktion eller som en uheldig udvikling, som vi ikke ønsker, hvis folk ved at tage stilling siger nej. Det vil vi faktisk synes er bedre, end de ikke tager stilling.

Kl. 11:48

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 11:48

Ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen):

Regeringens kampagner kører også primært på, at folk skal tage stilling, og at det er vigtigt. Men jeg tror nu også, at SF vil være enig i, at det er vigtigt, at man tager stilling på et så kvalificeret grundlag som muligt. Jeg tror, at hvis man pacer systemet for meget, får man nogle trodsige nejer, og så mener jeg ikke, at vi har fået en merværdi. Jeg mener derfor, at det vigtigste er, at folk får en bedre forståelse af, hvad det er, de tager stilling til. Jeg kan derfor ikke genkende, at der skulle være tale om et sløret billede, men jeg kan genkende, at der er tale om en meget svær diskussion, og det er ikke det samme som et sløret billede.

Det her er en svær diskussion, og den skal vi selvfølgelig også turde tage, men jeg synes, at det tjener os til ære, hvis vi prøver at kvalificere diskussionen i stedet for hurtigt at lave et lovfor-

slag, som måske på det indholdsmæssige plan, altså få nogle flere organer, når uheldet er ude for nogen, medfører det modsatte af det, vi vil.

Kl. 11:49

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Kamal Qureshi for endnu en kort bemærkning.

Kl. 11:49

Kamal Qureshi (SF):

Jeg vil igen sige, at det ikke nødvendigvis er SF's målsætning at få flere organer. Det ser vi som resultat af, at en stor del af danskerne gentagne gange udtrykker ønske om, at de gerne vil være organdonorer. Vi tror, at hvis vi kan gøre det lettere for folk at tage stilling, vil vi også tage en del af byrden fra de pårørende det øjeblik, hvor de står med en af deres kære, som er død, at det ikke er dem, der skal træffe det svære valg, men at det er den pågældende, der er død, som i live og gerne sammen med de pårørende har truffet det valg, så de undgår det svære valg.

Så nævnte ministeren pludselig det formodede samtykke, og at det er det, som Det Etske Råd skal tage stilling til. Mig bekendt er der ikke forfærdelig mange partier, der støtter formodet samtykke, men tværtimod hælder mere over mod det forslag, der ligger her, hvor man ikke kun gør det lettere at informere, men også gør det lettere for folk at tilmelde sig.

Jeg kunne godt afslutningsvis tænke mig at spørge: Hvad er ministerens ambition? Nu har man lige sat den her kampagne i gang, som Sundhedsstyrelsen har kørt, hvor målet kun var 50.000 flere tilmeldte. Det er jo en dråbe sammenlignet med de andre europæiske lande, som har mange flere tilmeldte.

Kl. 11:50

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 11:50

Ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen):

Min primære ambition er kvalificeret stillingtagen. Den deler jeg sådan set med hr. Kamal Qureshi.

Med hensyn til formodet samtykke: Folketingets partier består jo af ganske almindelige mennesker, der har deres etiske overvejelser på nøjagtig samme måde, som folk ude ved køkkenbordene har. Derfor kan også Folketingets partier, de medlemmer, der sidder i grupperne, have gavn af, at vi får en mere kvalificeret tilgang til de etiske spørgsmål omkring formodet samtyk-

ke, for så kan det være, at der kan komme bevægelse i det.

Til det første, hr. Kamal Qureshi sagde, om, hvorvidt der kommer trods, hvis der er en pligt: Det her er jo ikke en eksakt videnskab, netop fordi det er meget etisk, men jeg tror bare, at hvis vi presser for hårdt, opnår vi, at folk i trods, og det er jo ikke på et kvalificeret grundlag, bare siger nej, fordi de ikke er klædt godt nok på.

Kl. 11:51

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ministeren, og vi går i gang med ordfører-rækken. Den første ordfører er ikke overraskende Venstres ordfører, og det er fru Birgitte Josefsen.

Kl. 11:52

(Ordfører)

Birgitte Josefsen (V):

Med baggrund i en positiv udvikling inden for sundhedssektoren, hvor den teknologiske udvikling har gjort, at det er muligt at hjælpe mange til et bedre og et længere liv via organodonation, står vi med den opgave, det er at sikre flere organer. Med afsæt i det vil jeg meget gerne takke fru Pia Christmas-Møller for at have fremsat beslutningsforslaget for dermed at få sat gang i en debat i Folketinget, som forhåbentlig også får sat gang i en proces.

Forslaget indeholder nemlig en række gode elementer. Det at få distribueret oplysningsmateriale til alle, der har nået myndighedsalderen, vil være rigtig godt, og det vil så forhåbentlig sikre, at flere får forholdt sig til emnet og også lader sig registrere.

Forslagsstilleren beskriver, at alle, der er fyldt 18 år, skal have en pligt til at udfylde en blanket, hvor den enkelte får registreret, om vedkommende vil være organondonor eller ikke vil være det. Alternativt kan der skrives: ved ikke.

Formuleringen »pligt« huer os ikke i Venstre, er jeg så nødt til at sige. For det første kan og skal vi ikke, synes vi i Venstre, bruge så bombastiske formuleringer over for borgere, der skal træffe et valg af meget principiel karakter. Det er et meget personligt valg, og det er ikke et simpelt valg. Det drejer sig om en række spørgsmål, der skal belyses og afklares for den enkelte.

Hvem ejer ærlig talt mine organer? Eksisterer ejendomsretten over mine organer, den dag jeg er død? Mange sidder med religiøse baggrunde og holdninger, der gør, at det kan være vanskeligt at træffe et valg – vi kan liste en lang række spørgsmål op.

I Venstre vil vi meget gerne starte med at få skabt et godt beslutningsgrundlag for den lovgivning, der skal være på området, og derfor foreslår vi, at Folketinget afventer den redegørelse, som Det Etske Råd har annonceret at det vil komme med i efteråret 2008.

Men vi vil ligeledes gerne have, at Folketingets Sundhedsudvalg får afholdt en høring om emnet, og vi vil også meget gerne opfordre sundhedsministeren til at sætte en proces i gang i samarbejde med Sundhedsstyrelsen om det oplysningsmateriale, der ligger på nuværende tidspunkt, og som vi faktisk godt mener kan kvalificeres endnu mere, end det er, nemlig som et oplysningsmateriale, der klart definerer hjerne-døds-kriteriet, så det kan forstås af alle – der er meget stor forskel på at læse om det emne, når man er 18 år, og når man er 67 år – og som klart fortæller, hvad der sker, når en person siger ja til at være organondonor, men også et oplysningsmateriale, der klart signalerer, hvad det også betyder at sige nej. Selv om det står der i dag, synes vi faktisk godt, at det kan udbredes lidt mere.

Det sidste synes vi faktisk er principielt vigtigt, fordi det, vi oplever i den debatform, der er – ikke herinde i salen, men som er ved at brede sig uden for salen – er, at vi er på vej til at dele befolkningen op i de gode og de onde. Derfor synes jeg, at det er os, der er nødt til at sikre, at vi holder fanen højt og får signaleret, at det er lige så legitimt at sige nej, som det er at sige ja.

Vi er som sagt meget positive over for de gode intentioner, der ligger bag forslaget, og derfor vil vi gerne opfordre forslagsstilleren og de øvrige partier til, at vi i udvalgsarbejdet får talt os frem til eventuelt at få udformet en beretning og som sagt får sat gang i planlægningen med en høring, får redegørelsen fra Det Etske Råd og gerne får et mere borgertilgængeligt oplysningsmateriale fra ministeriet.

Med baggrund i det, jeg har ridset op her, kan vi, såfremt forslaget kommer til afstemning, ikke støtte det, som det ligger i sin helhed, men vi vil meget gerne opfordre fru Pia Christmas-Møller til, at vi tager en drøftelse i udvalget og ser, om vi kan tale os frem til at skrive en beretning på området.

Kl. 11:56

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en kort bemærkning fra fru Pia Christmas-Møller.

Kl. 11:56

Pia Christmas-Møller (UFG):

Jeg vil gerne takke Venstres ordfører for et meget sobert og sagligt indlæg, der viser, at Venstres ordfører har forstået både intentionen og faktisk også rigtig mange af de elementer, der ligger i mit forslag. Det synes jeg er et godt afsæt for det videre forløb.

Jeg vil spørge ordføreren, om jeg har forstået det rigtigt, nemlig at Venstre nu vil kæmpe for, at der bliver afholdt en høring i Sundhedsudvalgets regi, en høring, som omfatter de dybere spørgsmål. For det spørgsmål var faktisk fremme i Sundhedsudvalget for nogle uger siden på foranledning af Det Radikale Venstre. Da var jeg den eneste, der støttede forslaget. Alle andre i udvalget var enten passive eller decideret negative over for ideen, og det inkluderede altså også Venstres ordførers eget parti – på det tidspunkt. Så jeg vil gerne høre, om ordføreren virkelig kan garantere, at der vil blive lagt kraft i det spørgsmål i Sundhedsudvalget.

Vil ordføreren bekræfte, at en sådan høring måske mest kan give os noget nyt, når det drejer sig om temaer, der ikke knytter sig til, hvorvidt et spørgeskema skal sendes ud eller ej, men mere forholder sig til de meget vidtgående forslag, som jo også præger den her debat, om formodet samtykke og lignende, de temaer, som normalt også bliver behandlet i Det Etsiske Råds regi, og som jo altså intet har at gøre med mit beslutningsforslag?

Kl. 11:58

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 11:58

Birgitte Josefsen (V):

Jeg vil gerne tilkendegive, at på det sundhedsudvalgsmøde, hvor høringen blev drøftet, var jeg ikke selv til stede, hvilket jeg kun kan beklage. Men vi indgår meget gerne i en dialog om at få sat en høring sammen, og når vi sammensætter det ekspertpanel, som vi beder om at komme, skal det jo indeholde nogle folk, der – kan man sige – kan argumentere i alle retninger i forhold til det her spørgsmål.

Det er jo et meget, meget kompliceret spørgsmål, og det er jo ikke mindst et kompliceret spørgsmål at tage stilling til som enkeltborger. Jeg kan sige, at jeg er en af dem, der personligt har brugt meget, meget tid på at nå frem til min konklusion, og jeg har trods alt en faglig baggrund for at vide lidt om, hvad det er, der sker, når nu man nærmer sig døden.

Men vi indgår meget gerne i en dialog om at prøve at få sat en høring på dagsordenen, og det er så også et svar på det sidste spørgsmål, fru Pia Christmas-Møller stillede ...

Kl. 11:59

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak for det. Der bliver lejlighed til at svare videre. Fru Pia Christmas-Møller har endnu en kort bemærkning, værsgo.

Kl. 11:59

Pia Christmas-Møller (UFG):

Ja, de taletidsregler!

Jeg håber så også, at ordføreren er enig i, at det ikke kan være en meget, meget dyb etisk problemstilling at håndtere, hvorvidt man skal have et spørgeskema, hvor alle svarmuligheder er lige legitime. Altså, vi sender raskvæk unge 18-årige af sted i krig uden at have spurgt Det Etsiske Råd, om det er etisk forsvarligt. Der må vel være en grænse for, hvad man politisk kan tage stilling til her i Folketinget uden at have haft Det Etsiske Råd eller andre eksperter inde over først.

Det ændrer ikke ved, at de øvrige, meget tunge og vanskelige temaer, der knytter sig til de personlige overvejelser om, hvad man vil i organspørgsmålet, kan kræve en høring og også Det Etsiske Råds bidrag, men selve det her med, hvordan vi får kortlagt holdningerne, kan vi vel godt håndtere her i Folketinget uden at høre Det Etsiske Råd først. Er ordføreren ikke nogenlunde enig i den vurdering?

Kl. 12:00

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:00

Birgitte Josefsen (V):

Vi kommer ikke med vores udmelding i dag om, at vi ikke kan støtte fru Pia Christmas-Møllers forslag i sin helhed, på baggrund af at vi skal afvente en redegørelse fra Det Etsiske Råd, men vi synes, at det er vigtigt at få Det Etsiske Råds udtalelser med i et videre forløb. Jeg tror ikke, at vi kan blive dårligere klædt på af at få den redegørelse. Det kunne godt være, at det kunne hjælpe os hver især. Jeg er i hvert fald stødt på indtil flere folketingsmedlemmer, som hver især har brug for også at få noget mere oplysning, få noget mere baggrundsmateriale, få noget mere viden på området, inden den enkelte skal sætte sig ned i Folketingssalen og trykke på en knap. Det vil jo helt klart også påvirke en selv, når nu man sidder og skal træffe en beslutning om det her

svære emne. Så det er et led i en proces, at vi beder om at få den redegørelse.

Kl. 12:01

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det fru Lone Dybkjær for en kort bemærkning.

Kl. 12:01

Lone Dybkjær (RV):

Ja tak. Jeg tager ordet, fordi jeg gerne vil takke for det tilsagn, som jeg oplever fru Birgitte Josefsen gav, om, at vi får en høring. Det synes jeg er meget vigtigt, for det er jo et meget kompliceret spørgsmål, og derfor er der virkelig brug for en høring, og for, at vi får kortlagt en række vigtige høringstemaer. Det kan vi så måske prøve at arbejde på: Hvad er det egentlig, vi synes vi skal høre?

Jeg vil så bare sige, at jeg håber – og det er så en advarsel nu til den konservative ordfører – at den konservative ordfører, fru Vivi Kier, vil være i stand til også at være positiv, for så kan vi måske komme videre. Det var jo noget nedslående, at så simpel en ting som en høring om så kompliceret et emne ikke kunne vinde tilslutning fra den borgerlige side fra andre – med al respekt – end fru Pia Christmas-Møller.

Kl. 12:02

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:02

Birgitte Josefsen (V):

Jeg vil sige, at jeg gerne indgår personligt i en arbejdsgruppe, der sammensætter den høring.

Kl. 12:02

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Det giver ikke anledning til flere korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken.

Så er det den socialdemokratiske ordfører, og det er fru Sophie Hæstorp Andersen.

Kl. 12:02

(Ordfører)

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Døden er et tabu i mange vestlige lande – og sikkert også mange andre lande – også i Danmark. Det er svært at tage stilling, mange ønsker det ikke. Man tænker nærmest, at det at drøfte med sine pårørende, hvad der skal ske efter døden, næsten kan være et dårligt varsel – som når en sort kat krydser ens vej.

Derfor er det materiale, der udsendes om organ donation, også fyldt med information om, hvorfor det alligevel er vigtigt at tage stilling. Hvad indebærer det? Og hvilke livsmuligheder

får borgere med et nyt organ, hvis de f.eks. står og har hårdt brug for en nyre, en lever eller andet?

Til trods herfor er donorraten fortsat meget lav i Danmark. Vi ligger i bunden i en sammenligning af 27 lande, der godt nok blev foretaget af Europa-Kommissionen i 2003. Omkring en halv million mennesker i Danmark er registreret i donorregistret, jeg selv inklusive.

Baggrunden for, at jeg tog stilling, handlede i virkeligheden om, at en, jeg gik i skole med, oplevede, hvordan hans fætter i en meget ung alder blev taget fra ham, og han syntes, at det mest fortvivlende ved hele historien var, at forældrene ikke samtidig kunne tage stilling til, hvorvidt denne meget unge mand skulle donere sine organer og dermed bruge hans meningsløse død til i det mindste at hjælpe andre. Det fik mig til at tage stilling, men rundtomkring er der mange forskellige grunde, årsager osv. til, hvorfor folk vælger at tage stilling eller ikke får taget stilling.

Det forslag, vi står med her i dag, løser selvfølgelig ikke alle problemer vedrørende organ donation. Erfaringer fra Spanien viser, at det måske ikke handler om, at vi har et nejregister eller et jaregister, eller hvordan vi får folk til at tage stilling, men at det måske også nogle gange, som sundhedsministeren var lidt inde på, handler om noget vedrørende organiseringen. I Spanien har sygehusene decidede økonomiske incitamenter til at skaffe flere donorer. Vi har jo ikke drøftet i Danmark, om det er decideret uetisk eller noget, men vi har flere gange drøftet, om personalet er uddannet godt nok til at tage drøftelserne med de pårørende til en person, som måske er ved at afgå ved døden.

Vi mangler også stadig væk at kigge på, om organiseringen mellem de enkelte afdelinger er god nok. De folk, der står og skal hjælpe nogle pårørende til at tage afsked med en døds syg person eller en, der har været ude for en ulykke, er måske ikke de samme, som står ovre på en anden afdeling med de her meget, meget syge borgere, som til gengæld står og mangler en nyre, en lever eller en lunge. Der kunne man sikkert også blive bedre.

Spørgsmålet om ældredonorer trænger sig jo også på, i takt med at videnskaben i stigende grad har vist, at man også kan benytte sig af organer fra ældre donorer. I det materiale, der ligger lige nu, fremgår det f.eks., at man kan bruge nyrer og lever fra folk helt op i 70-80-årsalderen. Det forslag, vi står med i dag, handler om

de 18-årige, men vi skal også have mange andre til at tage stilling til det her.

Det her forslag fritager således ikke de mange midaldrende borgere i Danmark til også at få taget stilling til organdonation. Socialdemokraterne støtter alligevel forslaget, som det ligger her i dag, for vi mener, at det er et skridt i den rigtige retning. Det er o.k. at bede folk om at tage stilling til de her meget svære spørgsmål, det er o.k. at bede folk om at sætte sig ind i tingene og drøfte dem med deres nærmeste.

Vi er åbne over for at se på forslaget under udvalgsbehandlingen, så alle partier måtte kunne være med. Vi kan ikke se, at der skulle være et problem i, at regeringen ikke – samtidig med at den lever op til beslutningsforslagets krav om, at den indfører en standard, hvor alle, der er fyldt 18 år og er myndige, bliver bedt om at oplyse deres personlige standpunkt med hensyn til organdonation – vil kunne inddrage eventuelle konklusioner fra en høring eller en fremtidig redegørelse fra Det Ethiske Råd.

Vi støtter altså forslaget, som det ligger her i dag, men er åbne over for at se på det i udvalgsarbejdet, så flere partier, som jo også har været sådan delvis positive i dag, også kan være med. Tak for ordet.

Kl. 12:06

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en kort bemærkning fra fru Pia Christmas-Møller.

Kl. 12:06

Pia Christmas-Møller (UFG):

Mange tak for støtten til forslaget, og også tak for de meget konstruktive bemærkninger, for så vidt angår den videre proces.

Jeg vil gerne spørge ordføreren, om ordføreren ikke er opmærksom på, at beslutningsforslaget omhandler alle voksne over 18 år. Det er en teknisk formulering, når man taler om over 18-årige. Og der er der altså så lagt op til, at man, første gang efter at man er fyldt 18 år og f.eks. møder hos lægen eller i øvrigt får en direkte personlig kontakt med en instans, f.eks. i forbindelse med kørekort eller pas, så kan få det her lille skub samtidig med den praktiske håndsrækning, hvor de hjælper med at få svaret postet. Altså, der er ikke tale om, at det her forslag alene handler om de 18-årige; det er alle voksne, myndige aldersgrupper, der er omfattet.

Kl. 12:07

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:07

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Jo, det er vi opmærksomme på. Men der ligger også lidt i det, at vi jo lige nu netop er organiseret om, at det er de 18-årige, der først og fremmest får sendt materialet ud i dag. Det her vil selvfølgelig være en udvidelse af det, og derfor er det jo typisk de 18-årige, der står med det her forslag første gang. Men vi synes, det vil være rigtig godt, at man også netop får de ældre til at tage stilling til det her, således at man får flere til at tage stilling til det. Som SF's ordfører hr. Kamal Qureshi var inde på, handler det jo ikke kun om at få flere organer, men det handler jo netop også om at få folk til at tage stilling til de her svære spørgsmål, således at det ikke kun bliver de pårørende, der skal tage stilling, når eller hvis en ulykke eller sygdom rammer.

Kl. 12:08

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og det er Dansk Folkepartis ordfører, fru Liselott Blixt.

Kl. 12:08

(Ordfører)

Liselott Blixt (DF):

Organdonation har optaget medierne i det sidste stykke tid. I Dansk Folkeparti mener vi, at det er sundt med en debat om netop et emne, der optager vores tanker en del. Vi skal hermed også tilføje, at det uanset ens holdning altid vil være det rigtige for den enkelte, da det ikke er et let spørgsmål.

Fru Pia Christmas-Møllers forslag om, at ens læge, når man er fyldt 18 år, kan spørge, om man vil være donor, ligger meget tæt på vores holdning i Dansk Folkeparti. Og det spørgsmål skal man selvfølgelig også stille til dem, der er 30, 40 eller 50 år for ligesom at sætte gang i den proces, at man, når man kommer op til sin læge, bliver spurgt, om det er noget, man kunne tænke sig at tage stilling til.

Vi kan dog ikke tilslutte os, at det skal være en pligt. Vi mener, at det er så stort et etisk spørgsmål, der indebærer så mange forskellige holdninger, at man hos lægen skal have lov til at sige: Jamen det vil jeg ikke svare på, for det har ikke lyst til at delagtiggøre dig i. Det skal være frivilligt, hvad og hvordan man vil svare. Dette er ikke blot ment som en mulighed for at få de mennesker, som har taget stilling til at lade sig registrere, om at gøre det, og at få fat i de mennesker, som endnu ikke har fået sig registreret.

Forslaget lægger op til, at man kan få stillet spørgsmålet, når man skal have udstedt pas. Dette sker dog tit i borgerservice, som ofte er på et rådhus eller et kommunekontor, og det vil ikke blive behandlet af et sundhedsfagligt personale. Det er u hensigtsmæssigt, mener vi i Dansk Folkeparti. Vi mener, at det er vigtigt, at man kan blive rådgivet i de spørgsmål, man vil le kunne have i den pågældende situation. Det er ikke altid nemt blot at tage stilling. For mange kan det dreje sig om uafklarede spørgsmål om døden. Man kan eventuelt have haft oplevelser tidligere, der gør, at man frygter fejl eller noget lignende i situationen. Mange har et uafklaret forhold til døden, da vi herhjemme opfatter det som et tabuemne. Derfor er det vigtigt, at det er en sundhedsfaglig person, der kan svare på disse spørgsmål.

Forslaget lægger også op til, at hjernedøds kriteriet bør indgå som et element i folkeskolens læseplaner, hvilket vi ikke kan støtte.

Andre partier mener, at man skal være donor fra fødslen – også kaldet formodet samtykke. Det vil sige, at man skal melde *fra* i stedet for at melde *til*. Det kan vi slet ikke tilslutte os i Dansk Folkeparti, da vi som tidligere nævnt mener, at det skal være frivilligt. Samtidig kan vi se, at Sverige har den ordning, men at man ikke får flere organer af den grund, fordi folk melder fra i sidste øjeblik.

I Dansk Folkeparti sætter vi vores lid til det nyoprettede center for organdonation. Det har set dagens lys på direkte foranledning af Dansk Folkeparti. Centeret skal først og fremmest koordinere indsamlingen af organer og hjælpe de mindre sygehuse, der måske mangler den nødvendige ekspertise på området, til at bevare og beskytte indsamlede organer. Hertil kommer, at centeret får en kæmpe opgave med at informere borgerne om organdonation, ikke mindst de pårørende, som – ofte på grund af misforståelser og hensyn til afdøde – trods den afdøde persons ønske om at gavne et livstruet medmenneske med et organ.

At donere sine organer er en stor beslutning, fordi det berører de store spørgsmål om liv og død. Her skal det nye center løfte den meget store opgave med at fortælle danskerne, at organer faktisk er en af de største gaver, vi kan give til mennesker, der er truet af dødbringende sygdomme. Men det skal foregå ad frivillighedens vej.

I Dansk Folkeparti ser vi velvilligt på forslaget, hvis de nævnte punkter kan udelades.

Kl. 12:12

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og den næste ordfører er SF's ordfører, hr. Kamal Qureshi.

Kl. 12:13

(Ordfører)

Kamal Qureshi (SF):

Vi vil gerne starte med at takke fru Pia Christmas-Møller for at rejse den her væsentlige debat. Det er jo en af de debatter, som er vanskelig at tage og vanskelig at rejse, men som ikke desto mindre er nødvendig at tage.

Jeg ved også, at det kan være vanskeligt at tage personligt stilling. Jeg havde jo selv længe haft ønske om at være organdonor, men det er faktisk ikke forfærdelig længe siden, jeg fik tilmeldt mig. Jeg tror, at det måske er et par år siden. Det var simpelt hen på grund af, ja, man kunne kalde det for dovenskab eller måske sige, at det ikke var enkelt nok. Man fik ikke lige gjort det. Og det tror jeg sådan set også er gældende for en lang række andre mennesker.

Vi ved jo, at op til 85 pct. af den danske befolkning overvejer at tilmelde sig. Det siger de i hvert fald, når man spørger dem. Men det er kun knap 12 pct., der rent faktisk har fået sig tilmeldt. Generelt set er der stor velvilje i befolkningen over for at tilmelde sig donorregistret, men folk får det ikke gjort. Derfor vil vi fra SF's side gerne fokusere på at gøre muligheden for tilmelding nemmere. Og det vil vi gøre af nogle meget afgørende og principielle grunde.

Den væsentligste grund er for os, at vi mener, det for at skåne de pårørende, der på tragisk vis har mistet en af deres kære, er nødvendigt, at man undgår at bringe dem i en situation, hvor de oven i deres tragedie og sorg også skal tage stilling til, om der må tages organer fra den afdøde. Oftest vil de jo være i en situation, hvor hjertet banker, og hvor kroppen er varm, for det er jo det, at personen er i live, der er grundlaget for, at man kan bruge organerne. Og dér ville jeg i hvert fald – og sådan tror jeg, at mange ville have det – være glad, hvis jeg ikke skulle træffe den afgørelse, men hvis jeg vidste, at den pågældende person selv havde truffet afgørelsen på forhånd. For jeg tror godt, jeg ved, hvad jeg ville sige, hvis jeg skulle træffe afgørelsen for en af mine nære pårørende om, hvorvidt der måtte skæres i vedkommende, mens jeg stod med sorgen. Den afgørelse ville jeg gerne være foruden. Og sådan tror jeg, at mange mennesker har det.

Vi har så også den meget konkrete problemstilling, som vi fra SF's side også tager stilling til, og som vi ser forslaget være en hjælp til. Hvert år dør der altså 50 patienter på venteliste herhjemme – 50 mennesker, hvoraf nogle godt kunne blive reddet, hvis vi havde flere organer til rådighed. Det er et faktum, som vi up front bare er nødt til at sige er besværligt. Men det er virkeligheden, at der faktisk er 50 mennesker, der dør på grund af det. Det skal ikke være den eneste grund til, at vi skaffer flere folk til det her organ-donorregister; men det skal med. Og det samme skal det forhold, at mangel på organer også skaber længere og længere ventelister, især for nyrepatienter. Vi ved også, at livskvaliteten for de patienter, som er på de her ventelister, især nyrepatienterne, bliver betydeligt forringet som følge af deres sygdom. Det kunne undgås, hvis der var organer til stede.

Vi skal så også lige nævne, at der jo er mennesker, der rejser ud og køber organer fra fattige mennesker rundt omkring i verden. Det bliver vi også nødt til at tage hånd om ved at sige, at hvis vi er i stand til at sikre, at de kan få behandling med organer fra vore egne donorer herhjemme, så ville vi kunne undgå, at der er fattige mennesker rundt omkring i verden, der bliver brugt som organlagre, og som sælger deres organer for at afhjælpe deres fattigdom.

SF har en klar målsætning om, at vi gerne vil have, at 50 pct. af den danske befolkning tager stilling – ikke nødvendigvis for, men tager stilling. Og det er den målsætning, vi gerne vil gå i retning af. Vi synes, at de 12 pct. er alt for lavt, også når man ved, hvor mange der gerne vil tilmelde sig. Vi arbejder for en målsætning, der hedder 50 pct. Og vi mener faktisk, at man på f.eks. sygesikringskortet kunne have en boks, hvor man fik et kryds, når man havde taget stilling, så sundhedspersonalet og de pårørende med det samme kunne se, hvis der skete noget, at den her person altså har taget stilling, og at oplysningerne er til rådighed i et donorregister.

Endelig synes vi, at forslaget lægger meget fint op til, at også andre end de 18-årige bliver inddraget. Selvfølgelig kunne man godt gøre noget mere, men vi synes sådan set, at det dækker. Vi vil faktisk også gerne fra SF's side fortælle her, at vi har en klar målsætning om de 50 pct., men at vi også synes, at forslaget er rigtig godt.

Og så vil jeg også gerne sige til Dansk Folkeparti, at hvis der er nogle ordmæssige ændringer, som kan gøre, at Dansk Folkeparti kan støt-

te det her forslag, så vil vi fra SF's side på forhånd godt tilkendegive, at vi gerne vil støtte et sådan ændringsforslag. Vi kan måske også oven i købet skrive det sammen eller udforme det sammen. Det virker i hvert fald, som om indholdet af forslaget ikke vil blive ændret af det. Og derfor tror jeg da også, at nogle af de andre, der har støttet forslaget, kunne gå med på et sådan ændringsforslag. Men vi vil i hvert fald fra SF's side tilkendegive positivt, at vi gerne støtter op om et sådan ændringsforslag.

Kl. 12:18

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og det er nu den konservative ordfører, fru Vivi Kier.

Kl. 12:18

(Ordfører)

Vivi Kier (KF):

Forestil dig, at du i morgen kommer ud for en ulykke, der medfører, at du bliver erklæret for hjernedød. Dine nærmeste pårørende bliver underrettet og skynder sig ud til dig på hospitalet. Der får de oplysning om, at der desværre ikke er nogen udsigt til, at du vågner op igen. Midt i den her chokerende fase spørger lægen dine pårørende, om de må bruge nogle af dine organer til andre alvorligt syge mennesker. Hvad svarer dine nærmeste pårørende så?

Denne situation opstår jo, og derfor ser vi fra konservativ side med positive briller på det fremsatte beslutningsforslag om registrering af organ-donation. Men vi finder, at det at skulle ændre på den nuværende praksis, dvs. lovgivning, i forhold til et så personligt, men meget vigtigt tema om at få flere til at tage stilling til organ-donation, er en anledning til at få et mere gennemtænkt og et mere grundigt bearbejdet oplæg.

Fra konservativ side vil jeg også gerne opfordre til, at vi i Sundhedsudvalget gennemfører en høring på det her område, og at vi efterfølgende kunne afgive en beretning. Vi vil også gerne lytte til det svar, den rapport, eller hvad det er, som Det Etske Råd kommer med til efteråret. Og så er der det nye transplantationscenter ved Skejby Sygehus, som åbner i juni måned.

De erfaringer, man kan nå at gøre sig her, skal også med i vores overvejelser om en eventuel ny lovgivning på det her område, synes jeg. For først herefter er vi i den konservative gruppe klar til at tage en beslutning. Og som det ser ud lige nu, og som vi har hørt fra de talere, der har været på talerstolen, tror jeg rent faktisk, at der

er næsten 179 forskellige holdninger til organ-donation herinde. Hvordan gør man det bedst, hvordan kan man gøre det ene og det andet? Derfor er det vigtigt, at vi har et meget, meget bearbejdet grundlag at træffe en kvalificeret beslutning på.

Vi mener, at der er brug for handling. Handling, der skal medvirke til, at vi får flere organer, der kan bruges til de alvorligt syge, som desværre står på en venteliste. Jeg glædede mig da tidligere over at høre ministeren give udtryk for, at han vil komme med et oplæg til en handlingsplan.

For os Konservative skal organ-donation hvile på et frivilligt grundlag. En organ-donation må aldrig blive tvang eller en forpligtelse. Og målet skal jo selvfølgelig være, at vi får langt flere borgere til at tage aktivt stilling, det ville være dejligt. En stillingtagen, der for mig også indebærer, at man har en dialog med sine nærmeste. Det er nemlig de nærmeste, der en dag står i den situation, at de skal træffe et valg på dine vegne. Du kan være med til at gøre det valg langt lettere i en i forvejen meget svær situation.

Som man kunne høre i mit oplæg, har vi taget positivt imod forslaget og ser det som en indgangsvinkel til, at vi får taget en bred og grundig debat, får en høring, en beretning, så alle partier forhåbentlig til slut kan finde en vej, som kan gavne alle danskeres oplysningsmuligheder og engagement til at tage aktivt stilling til, om man ønsker det her. Som det foreligger nu, støtter vi ikke beslutningsforslaget, men håber, at alle vil bakke op om, at vi gør noget mere i Sundhedsudvalgets regi.

Kl. 12:22

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren.

Der er foreløbig tre korte bemærkninger. Først er det fru Sophie Hæstorp Andersen.

Kl. 12:22

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Vi har hos Socialdemokraterne selvfølgelig stor forståelse for, at der er mange etiske spørgsmål, der kan være svære at tage stilling til som parti. Vi har også igennem tiderne haft områder, hvor man måtte tage individuel stilling til spørgsmålene, men vi har også igennem de senere år forsøgt at prøve at tage de her diskussioner i vores gruppe, så vi kan stå samlet om de her ting, fordi vi tror på, at borgerne ude rundt omkring har brug for, at partierne også nogle gange viser vejen og viser, at de svære spørgsmål kan man altså også godt diskutere.

Derfor undrer det mig lidt, at man nu prøver på at udskyde det her til efteråret, fordi Det Etske Råd har besluttet sig for at kigge på det og komme med en redegørelse. Det er jo rigtigt, at der tidligere er blevet foreslået en høring. Til det har Det Etske Råd svaret, at de da godt vil lave en høring, men der var allerede så mange andre høringer på området, så de ville hellere lave en redegørelse. Jeg har i det hele taget ret svært ved at se det, for når man går ind og kigger på forskellige hjemmesider om at tage stilling – transplantation.dk og alle mulige andre steder – så ligger der jo masser af materiale, der kunne gøre, at den konservative ordfører ville kunne sætte sig ind i sagen og prøve at overbevise sin gruppe om, hvad der er op og ned i de her sager. Så hvorfor kan man ikke gøre det her i dag?

Kl. 12:23

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak for bemærkningen. Så er det ordføreren.

Kl. 12:23

Vivi Kier (KF):

Det vil jeg meget gerne svare på. Jeg vil også gerne have, at hele gruppen tager beslutning, men jeg synes, at når fru Pia Christmas-Møller rejser det her, giver det anledning til, at vi nu tager debatten og ikke bare siger: Jamen lad os bare sende et afkrydsningskema ud med ja, nej, ved ikke. Jeg tror, at det her er så personligt og så vigtigt, og jeg kan jo fortælle, at jeg har stået i den her situation en del gange, hvor pårørende, når de så pludselig står i situationen, siger: Gud, vi var ikke klar over, at det var sådan, det foregik. Så det er jo spørgsmålet, om det med det oplysningsgrundlag, der ligger, er den rigtige måde at gøre det på. Jeg foreslår egentlig blot, at hvis vi skal lave nye tiltag på det her område, synes jeg, at en forudgående høring, en beretning – ministeren vil komme med et oplæg til en handlingsplan – må være nok, og så må vi se, om vi overhovedet skal gøre mere, eller om det, vi gør, er godt nok.

Kl. 12:24

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det fru Sophie Hæstorp Andersen for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 12:24

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Nu er det jo ikke nogen hemmelighed, at det her spørgsmål om organ-donation har været oppe mange gange, ikke kun i Folketinget, men i hvert fald ude i den brede offentlige debat. Der har været møder, der har i de seneste dage været meget medieovervågning på spørgsmålet, og

det har der været gentagne gange før. Nu ligger der så et konkret forslag her i Folketinget, og så er det vel egentlig ikke for meget at forlange, at man så beder partierne om, når der ligger konkrete forslag, at prøve at sætte sig ind i de svære spørgsmål, tage diskussionen i gruppen, og nogle gange kan man godt gå i gang flere uger i forvejen og ikke på selve dagen, hvor forslaget skal behandles, for at få taget stilling. For det her er jo, som jeg siger, et ekstra skridt til en lang række tiltag, vi gør i forvejen, og som sundhedsministeren allerede har orienteret Folketinget om.

Man sender allerede i dag materiale ud til de 18-årige. Nu skal man også sende materiale ud til alle andre, og så skal man bede folk om at tage stilling, og hvis de absolut ikke kan tage stilling, kan de lade være, og så vil de blive spurgt igen senere, eller de kan skrive, at de ikke ved det, og så på den måde udskyde beslutningen. Men det er jo en måde at prøve at få folk til at tage stilling, som i dag måske, som ordføreren selv siger, slet ikke er interesseret i at tage stilling.

Kl. 12:25

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:25

Vivi Kier (KF):

Nu kan jeg ikke svare på, hvordan man har det i den socialdemokratiske gruppe, men jeg vil sige, at i den konservative gruppe diskuterer vi rigtig meget, og der er højt til loftet, og vi kan godt blive enige. Vi er faktisk enige om, at det her aldrig nogen sinde må blive en tvang eller en pligt. Jeg har som sundhedsordfører rejst spørgsmålet i gruppen og taget debatten om, om vi ikke skulle prøve at kigge lidt videre, frem for at vi her siger: O.k., lad os bare sende det her ud for at se, om der er nogen flere, der vil tage stilling. Skal vi ikke prøve at kigge på det her bredere? Kan vi ikke få den her debat om, hvad det er, det betyder? For der er rigtig, rigtig mange forskellige holdninger. Lad os nu få den debat og se, om der er nogen, der kunne komme med et bud, sådan at vi sagde: Yes, det var måske måden, vi kunne gøre det på. Personligt så jeg jo gerne, at vi lavede en lille tv-udsendelse a la den, man lavede i forbindelse med »Sommer«. Der fik folk indblik i det at have alzheimer. Det kunne måske være smart at lave en lille serie, som kunne køre et par søndage, så folk fik et indblik i, hvad det betyder, når man afgiver et organ.

Kl. 12:26

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Kamal Qureshi.

Kl. 12:26

Kamal Qureshi (SF):

Jeg er da glad for at høre, at der er højt til loftet i De Konservatives gruppeværelse, for det er jo vores gamle gruppeværelse. Så det vil jeg da måske tage noget af æren for.

Som fru Sophie Hæstorp Andersen også var inde på, er det jo ikke første gang, partierne tager stilling til det her spørgsmål eller det her tema. Det har vi gjort gentagne gange. Det er jo altid fint at holde høringer, så man kan blive klogere. Det har vi også diskuteret i Sundhedsudvalget. Men spørgsmålet er, hvad det er for nogle informationer, vi mangler, for at Det Konservative Folkeparti kan tage stilling til det forslag, som foreligger her og nu. Det, som Det Etsiske Råd og andre skal forholde sig til, er jo et formodet samtykke. Det er jo ikke det, vi skal forholde os til her. Her er der faktisk et lovforslag, der operationaliserer – kan man sige – den kampagne, som Sundhedsstyrelsen kørte, i hvilken folk blev bedt om at tage stilling, og som jo kun gav 50.000 flere tilmeldte, på trods af at den kostede 3-4 mio. kr. at føre ud i livet. Så spørgsmålet er, om man ikke kan bruge det her som en operationalisering af noget af det, som Sundhedsstyrelsen har kørt som en kampagne.

Kl. 12:28

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:28

Vivi Kier (KF):

Jeg vil gerne medgive, at der sikkert har været rigtig mange debatter i den her Folketingssal om det her område. Jeg er nyvalgt sundhedsordfører, og jeg er gået ind og har taget debatten med min gruppe. Vi har debatteret det her længe, og jeg synes godt, at der kunne komme noget nyt på bordet, som man ikke er klar over, noget nyt i forhold til oplysning. 86 pct. siger, at de er positivt stemt over for det, men det øjeblik man så skal sætte det afgørende kryds et eller andet sted, tror jeg, at det lige nøjagtig er her, man viger lidt tilbage.

Men i bund og grund er det for mig personligt slet ikke så væsentligt, om man står i et register. For mig er det allerallervæsentligste, at man har fået snakket med sine nærmeste, for det er i sidste ende dem, der står i den situation, og det hjælper altid at have fået snakket. Jeg har stået

der mange gange. Ved man, hvad det var, den døende gerne ville have, så gør det det lidt nemmere at være med til at acceptere beslutningen, end hvis man pludselig får noget at vide, som man overhovedet ikke var vidende om.

Kl. 12:29

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Kamal Qureshi for endnu en kort bemærkning.

Kl. 12:29

Kamal Qureshi (SF):

Jeg tror da, at vi alle sammen på forskellige måder enten som sundhedspersonale, som jeg har oplevet det, eller som pårørende har skullet forholde sig til de her ting. Sådan er det jo. Hver gang man skal skrive testamente og tegne ulykkesforsikringer og livsforsikringer og andet, bliver man nødt til at forholde sig til, at vi alle sammen er dødelige. Og det kan være en stor mundfuld for mange af os at finde ud af, at vi faktisk skal forlade den her jord på et tidspunkt.

Det, der jo kan være det afgørende, er sådan set, at det øjeblik man har taget stilling – og man får hjælp til at tage stilling med det her forslag, som jeg ser det – så har man faktisk skånet de pårørende for den her meget, meget svære beslutning, de skal træffe, i det øjeblik der er en af deres kære, der er døde, og hjertet stadig væk banker: Hvad gør vi?

Jeg vil da sige, at jeg selv meget gerne ville være foruden det valg, hvis det var en af mine nærmeste, der døde, sådan at det ikke var mig, der skulle træffe en afgørelse om, hvorvidt vedkommende skulle være organdonor eller ej, men sådan at vedkommende havde gjort det selv. Så det her er, sådan som jeg ser det, sådan set et forsøg på at være skånsom over for de pårørende, mens man er i live.

Kl. 12:30

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:30

Vivi Kier (KF):

Som reglerne er i dag, er det jo sådan, at selv om en person er tilmeldt donorregistret, bliver man jo som pårørende stadig væk spurgt: Kamal har sagt, at han gerne vil afgive sine organer, er I indforstået med det? Så pårørende bliver spurgt, og derfor er det vigtigt, at man har fået snakket med sine pårørende, så de er klar over ens standpunkt. Og så må jeg igen sige, at der for os aldrig må blive tvang eller pligt i forhold til det her. Det skal foregå på et andet grundlag. Vi ønsker at få en bredere debat om det og få de erfa-

ringer med, som det nye transplantationscenter ved Skejby kommer med. Jeg fornemmer, at der er et flertal for både en høring og for at afgive en beretning, og så synes jeg, at vi kan se på, om der kunne være andre måder, vi kunne få flere til aktivt at tage stilling til det på.

Kl. 12:31

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra fru Pia Christmas-Møller.

Kl. 12:31

Pia Christmas-Møller (UFG):

Lige så glædeligt det er at konstatere, at fru Vivi Kier på Det Konservative Folkepartis vegne efterlyser handling, lige så trist er det for mig at konstatere, at der er så ringe handlekraft i den konservative gruppe. På samme måde må jeg sige, at det jo er godt, at den konservative ordfører og den konservative minister efterlyser et solidt beslutningsgrundlag, men ganske trist at konstatere, at lige præcis de to ikke engang har læst beslutningsforslaget grundigt og har forstået det præcist. Her kan man sige, at fru Vivi Kier måske er en lillebitte smule undskyldt ved det, at hun er et relativt nyt medlem af Folketinget. Dog er der altså rimelig meget skriftmateriale, man kan forberede sig ud fra. Man behøver ikke efterlyse nye argumenter, fordi man ikke selv har sat sig ind i de eksisterende. Helt samme forklaring kan sundhedsministeren jo ikke komme med.

Jeg vil gerne spørge fru Vivi Kier, om hun er opmærksom på, at organdonation er et meget personligt spørgsmål og ikke noget, man kan pålægge nogen at have pligt til. Det har fru Vivi Kier sagt til Jyllands-Posten som argument for at være imod mit forslag. Kan fru Vivi Kier i det mindste bekræfte, at dette intet har med mit forslag at gøre? Det er ikke en konsekvens af mit forslag. Kan jeg få den bekræftelse af indsigt?

Kl. 12:32

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så giver jeg ordet til ordføreren.

Kl. 12:32

Vivi Kier (KF):

Jamen jeg har læst forslaget. Jeg kan jo forstå, at fru Pia Christmas-Møller ikke synes, at jeg har læst det ordentligt og forstået det rigtigt. Jeg kan læse ordet pligt, og jeg har læst, at der står, at det er en pligt uden konsekvens. Men jeg synes, at det her er et så væsentligt og vigtigt tema, og jeg kan ikke bruge ordet pligt. Jeg synes, at vi har taget positivt imod det, ved at jeg sagde, at her er chancen for, at vi kan få en bredere debat, i

stedet for at vi blot siger: Nu har der kørt en kampagne, lad os nu sende nogle skemaer ud, hvor folk kan sætte kryds, og se, om der sker noget. Lad os nu få en bred og ordentlig debat om det her. Det er såmænd det eneste, jeg siger. Jeg har taget positivt imod forslaget, men ønsker ikke at forpligte nogen til noget, der ikke har nogen konsekvens.

Kl. 12:33

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra fru Pia Christmas-Møller.

Kl. 12:33

Pia Christmas-Møller (UFG):

Jeg er faktisk lidt ked af det her, netop fordi det er mit tidligere parti. Fru Vivi Kier fastholder altså, at mit forslag indebærer, at organdonation vil blive pålagt som en pligt. Det er simpelt hen urigtigt, det har intet med mit forslag at gøre. Det, jeg lægger op til, er, at vi får kortlagt, hvad mennesker mener om denne sag, og det er ifølge mit forslag altså lige så legitimt at svare »ved ikke« som »ja« eller »begrænset ja« eller »nej«. Det er lige legitimt.

Det, jeg gerne vil med mit forslag, er altså, at vi lige får et lille puf til at få kortlagt og oplyst vores stillingtagen, som i øvrigt kan ændres når som helst. Det er, hvad der ligger i forslaget, og intet mere. Så synes jeg ærlig talt, det kunne klæde Det Konservative Folkeparti og sundhedsministeren at tage diskussionen på grundlag af mit forslag og ikke på grundlag af en masse falske argumenter, som ikke har noget med forslaget at gøre.

Kl. 12:34

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:34

Vivi Kier (KF):

Jamen jeg synes ikke, jeg har brugt nogen falske argumenter. Avisen citerer mig for at have sagt, at det ikke skal være en pligt at være organdonor, og jeg har jo sagt det, som beslutningsforslaget går på, nemlig at det drejer sig om en registrering af organdonation. Det tog jeg også udgangspunkt i i min ordførertale og sagde, at jeg syntes, at det var rigtig fint, for det her gav anledning til, at vi i Folketinget fik en bred debat om, hvordan vi kunne gøre noget, som gjorde, at langt flere mennesker aktivt tog stilling.

Kl. 12:34

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det fru Karen Hækkerup for en kort bemærkning.

Kl. 12:34

Karen Hækkerup (S):

Ja, undskyld, hvis jeg kommer til at blande mig. Det virker lidt, som om jeg har stukket hovedet ind i et tidligere konservativt gruppe lokale, hvor der ikke er så højt til loftet, som man måske godt kunne have ønsket sig at der skulle have været. Der har i hvert fald ikke været højt nok til loftet til, at alle de, der blev valgt ind ved valget, er blevet i partiet.

Den konservative ordfører siger, at vi har behov for en bred og ordentlig debat. Det tror jeg ikke der er nogen der er uenige i, men synes Det Konservative Folkeparti ikke, at det er et utrolig stort problem, at vi i Danmark er så dårlige til at tage stilling? Når vi nu ved, at danskerne rent faktisk gerne vil tage stilling, skal vi så ikke give en håndsrækning ved at sige: Nu gør vi det altså på en smartere måde, så flere får taget stilling? For konsekvensen af at stikke hovedet i busken, som jeg lidt fornemmer Det Konservative Folkeparti gør, er jo, at folk dør på ventelisterne. Det kan vi jo ikke blive ved med stiltiende at se på, fordi vi ikke tør presse på med at sige, at folk skal tage stilling, ikke at de skal være donorer, men bare at de skal tænke over det. Det er jo det, forslaget drejer sig om.

Kl. 12:35

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:35

Vivi Kier (KF):

Jeg kan jo kun sige, at jeg sidder i en fantastisk dejlig folketingsgruppe, og at der er meget højt til loftet. I forhold til at vi gerne vil have nogle flere til aktivt at tage stilling, er jeg jo så nødt til at sige: Jamen det kan da godt være, at vi får 86 pct. til at svare, og så svarer de måske i virkeligheden nej alle sammen. Det får vi jo ikke flere organer af. Jeg er helt enig i, at forslaget går ud på, at vi gerne vil have nogle til aktivt at tage stilling, men jeg vil gerne have, at den stillingtagen, man når til, også hviler på et sådant grundlag, at man synes, at man er velinformeret. Så må jeg oplyse om, at jeg i mit tidligere virke og som privatperson har stået i den her situation rigtig mange gange, og folk ender rigtig mange gange med at sige nej, når de står i situationen, for de er ikke klar over, hvad det går ud på.

Kl. 12:36

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det fru Karen Hækkerup for endnu en kort bemærkning.

Karen Hækkerup (S):

Det her er jo utrolig følsomt for de pårørende, som skal sige farvel på en anderledes måde, hvis de har valgt, at organerne hos den, som de elsker, og som desværre er død, skal bruges til at redde andre liv. Omvendt er der jo andre familier, som bliver jublende lykkelige, for nu kan måske et barn eller en ægtefælle overleve. Der er jo lige så mange lykkelige historier og lige så mange glade familier, som kommer godt ud af en organdonation, som der er familier, der skal sige farvel på en anderledes måde.

Det her er meget, meget problemfyldt, og folk skal have lov til at have lige den holdning, de vil. De må sådan set tænke, gøre og tro lige præcis det, de vil; det er der ikke nogen der vil blande sig i. Det, vi bare synes er rigtigt, er, at vi får flere til at tænke sig om og til at tage stilling, fordi vi i Danmark er så dårlige til at få udnyttet organer, og fordi vi ved, at konsekvensen af den manglende beslutningskraft, som Folketinget hidtil har haft på det her område, er, at vi skal begrave en hel masse mennesker, som kunne have fået et godt og indholdsrigt liv.

Gør det slet ikke indtryk på den konservative ordfører, at man rent faktisk ville kunne redde mennesker, hvis man får folk til at tage stilling – ikke til at sige, at de vil være donorer, men bare til at tænke sig om?

Kl. 12:37

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:37

Vivi Kier (KF):

Jeg kan blive helt i tvivl om, om fru Karen Hækkerup hørte min tale og indledningen i min tale. Der er ikke noget, der ligger os mere på sinde end at tage vare på alle og også sikre, at folk gerne aktivt må tage stilling. Men jeg er ikke overbevist om, at vi ved at sende et afkrydsningssekema ud med ja, nej eller ved ikke dermed får flere donorer, som vi er sikre på vil afgive deres organer den dag, de står i situationen, i den for dem uheldige situation.

Jeg lægger jo lige nøjagtig op til, at vi får taget den her vigtige debat også ude i den brede befolkning, så hver enkelt derhjemme ved kaffebordet, ved middagsbordet, får taget den her snak: Hvad har jeg lyst til? Hvad betyder noget for mig? Så de pårørende og nærmeste ved det.

Jeg synes faktisk, det er lidt uartigt at spørge på den måde. Det her ligger os rigtig meget på sinde, og hvis fru Karen Hækkerup havde hørt

min tale fra starten, ville du også have bemærket, at der var mange værdier og tanker bag det her.

Kl. 12:38

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Jeg gør stiltfærdigt opmærksom på, at direkte tiltale folketingsmedlemmerne imellem ikke er tilladt.

Der er så en kort bemærkning fra fru Birgitte Josefsen.

Kl. 12:38

Birgitte Josefsen (V):

Jeg tager ordet, fordi et par af de spørgsmål, der er blevet stillet til den konservative ordfører, er kommet til at handle meget om ordet pligt i forslaget. Jeg synes, at ret skal være ret, og jeg konstaterer, at ordføreren står med beslutningsforslaget på talerstolen. Derfor vil jeg meget gerne have, at den konservative ordfører bekræfter, at der i forslaget står:

»Alle svar er ligeværdige, men alle personer, der er fyldt 18 år og er myndige, skal have pligt til at give et svar.«

Kl. 12:39

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:39

Vivi Kier (KF):

Det er jeg fuldt bevidst om at der står i beslutningsforslaget. Jeg synes også, at jeg har begrundet, at jeg ikke vil have ordet pligt ind – for mig er stillingtagen ganske, ganske frivilligt; jeg vil gerne give det på et meget oplyst grundlag – og at den enkelte skal gøre op med sin familie, om det er noget, man har lyst til at tage stilling til.

Kl. 12:39

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken med den radikale ordfører, fru Lone Dybkjær.

Kl. 12:40

(Ordfører)**Lone Dybkjær (RV):**

Tak. Jeg tænkte lige, jeg måtte have lidt vand med herop. (Fjerde næstformand (Helge Adam Møller): Så længe det ikke er en gin og tonic, er det tilladt). Det kan jeg bekræfte at det ikke er; det bryder jeg mig rent faktisk ikke særlig meget om, for at sige det, som det er.

Jeg vil gerne takke fru Pia Christmas-Møller for forslaget, for det giver anledning til, at vi får en meget vigtig debat. Jeg synes så også, at vi ligesom skal prøve at lade debatten være vigtig og måske ikke at fortabe os fuldstændig i detal-

jen. Men det er da klart, at der ligger noget omkring pligt, og det skal jeg så vende tilbage til.

Kendsgerningerne er jo altså, at kun 13 pct. af den voksne danske befolkning har registreret sig som donorer og så næsten lige så mange, nej, det er 86 pct. – det var kun, fordi det tilsammen giver 100, men de tal har jo ikke noget med hinanden at gøre på den måde – der siger, at det vil de gerne. Man kan så sige, at en del af dem måske ikke vil, når det kommer til stykket, men jeg er også ganske overbevist om, at der er mange, der simpelt hen ikke får det gjort. Det er selvfølgelig også motivationen for det her forslag. Jeg tror i hvert fald, at der er langt flere end 13 pct., der gerne vil lade sig registrere, hvis de i øvrigt får en nem adgang til det.

Jeg vil så godt sige, at udgangspunktet med, at der ikke er nok donorer, for os giver tre løsningsmuligheder: 1) vi kan fortsætte, som det er i dag, 2) vi kan tage fru Pia Christmas-Møllers forslag, eller 3) vi kan arbejde ud fra synspunktet om formodet samtykke, og det er Det Radikale Venstres holdning. Jeg skal vende tilbage til dem alle sammen.

Når jeg ikke synes, vi kan fortsætte som i dag, er det jo, fordi jeg fuldstændig er overbevist om, at det vil føre til illegal menneskehandel – i højere grad, end vi ser i dag – og at det vil føre til, at en række mennesker tager til ulandene og køber organerne. Det bliver konsekvensen af det. Det er simpelt hen ubærligt, hvis man står og mangler en nyre – eller måske værre, at ens barn mangler en nyre – at man ved, at muligheden eksisterer. Der vil så være mange mennesker, der i hvert fald fristes til at gribe – måske ikke til illegal menneskehandel – men til at prøve at skaffe sig en nyre på en eller anden måde.

Derfor synes jeg faktisk, at vi som land har pligt til at prøve på at få flere mulige organer frem i forbindelse med behandling. Det er så det, som fru Pia Christmas-Møllers forslag i realiteten går ud på, altså at vi kommer til at lave en begrænsning – forhåbentlig – på i hvert fald den illegale menneskehandel og måske også det, at man griber til den ulykkelige løsning, at man køber organer i udviklingslandene.

Men jeg vil altså også gerne bringe det tredje forslag ind i debatten, som jo altså er, at man har formodet samtykke. Det er Det Radikale Venstres forslag. Det betyder altså, at vi alle pr. automatik er donorer, medmindre vi siger fra. Det er jo et fuldstændig andet udgangspunkt, men vi synes, det er et vigtigt element at få ind i den her diskussion, nemlig at det også kunne være en

løsningsmulighed. Vi har derfor også foreslået, at man, som det også har været nævnt i debatten, skal holde en konference, og det er selvfølgelig, fordi vi også gerne vil have det synspunkt ind.

Vi synes, det er en meget vigtig værdidebat om, hvor grænserne for de her ting går. Kan vi sige, at det mere eller mindre skal være en pligt – det kan godt være, at det glider ud af forslaget – at man tager stilling, eller er det i virkeligheden mindre indgribende, hvis man siger, at vi alle som udgangspunkt er donorer, men kan sige fra? Det er altså vores udgangspunkt i det her spørgsmål.

Når vi synes, det er vigtigt at have en konference, er det jo også på grund af det, som nogle af de andre ordførere har været inde på i deres indlæg – både Venstres ordfører og fru Vivi Kier – nemlig at det er fantastisk svært i selve dødsøjeblikket, og det gælder også i forhold til de pårørende. I dag kan man jo i de nyeste registrerings maile, om man vil være med eller ej, men det er under alle omstændigheder en svær situation.

Derfor synes jeg også, at vi skal prøve at tage en mere oplyst diskussion om selve dødsøjeblikket. Det tror jeg at der er mange mennesker der ikke kender nok til, og jeg tror også, at noget af den førte debat er blevet ført, som om vi kan få den perfekte død. (*Tilråb fra tilhørerpladserne*). Det er ikke mange af os forundt, og derfor tror jeg, det er vigtigt, at vi i diskussionen om det her også får taget de aspekter med. Det er den type aspekter, vi i hvert fald gerne ser kommer med i en høring.

Kl. 12:45

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller): Der er en enkelt kort bemærkning. Jeg gør lige opmærksom på, at det ikke er tilladt at udtale sig fra balkonen. Hvis det skulle ske en gang til, bliver man nødt til at forlade salen.

Så er der en kort bemærkning fra fru Pia Christmas-Møller.

Kl. 12:46

Pia Christmas-Møller (UFG):

Jeg vil gerne på det helt principielle plan spørge fru Lone Dybkjær, om det ikke er fint i tråd med radikal tænkning at sikre, at det bedste ikke bliver det godes værste fjende. Kan det ikke også dække de resultatorienterede skridt, man kan begive sig ud i i det her spørgsmål – altså at det bedste ikke skal blive det godes værste fjende, men at man selvfølgelig hele tiden skal have lov til at kæmpe for det bedste?

Kl. 12:46
Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
 Så er det ordføreren.

Kl. 12:46
Lone Dybkjær (RV):
 Det er jeg selvfølgelig enig i. Det er jo også et udtryk, vi tit har brugt, men det, vi kan gøre nu, synes jeg altså ikke nødvendigvis bare er at stemme nogle ting igennem. Jeg synes, det vil være vigtigt, at vi får en bredere diskussion om det her. Jeg har nævnt nogle af de ting, vi gerne vil have med, og jeg tror, at diskussionen er åben nu, og så synes jeg, at det er en fordel, at man kan fortsætte diskussionen og så komme til en konklusion efter en bredere diskussion.

Kl. 12:47
Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
 Der er yderligere en kort bemærkning fra fru Pia Christmas-Møller.

Kl. 12:47
Pia Christmas-Møller (UFG):
 Jeg takker for tilsagnet om, at Det Radikale Venstre vil gå ind i en konstruktiv, bred og principiel diskussion om de her vigtige spørgsmål, og håber jo så også, at Det Radikale Venstre vil registrere, hvornår der er muligheder for at få et flertal for dog at bevæge sig i den rigtige retning.

Det lyder jo ikke umiddelbart, som om der er et flertal på vej i forbindelse med det radikale forslag om formodet samtykke. Det lyder, som om det ligger lidt tungere med tilslutning til det, og derfor må man vel på et tidspunkt også i Det Radikale Venstre gøre regnebrættet op: Skal vi bevæge os i den rigtige retning, eller skal vi sidde med foldede hænder og vente på, at der om ganske lang tid måske bliver mulighed for at tage et kæmpestort skridt?

Jeg håber, at Det Radikale Venstre vil være konstruktivt, som partiet plejer at være i det politiske arbejde i udvalgene.

Kl. 12:48
Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
 Så er det ordføreren.

Kl. 12:48
Lone Dybkjær (RV):
 Somme tider er det jo ikke specielt klogt at provokere, og det oplever jeg lidt at fru Pia Christmas-Møller gør i øjeblikket.

Det, som vi kan konstatere, er, at der jo ikke er flertal for fru Pia Christmas-Møllers forslag. Der skal ordet pligt under alle omstændigheder ud – sådan måtte jeg i hvert fald forstå Dansk Folkeparti – og det vil sige, at der så ikke er et flertal.

Det, jeg synes er vigtigt nu, er, at vi kommer videre. Vi har jo ingen glæde af at få et forslag stemt ned.

Kl. 12:48
Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
 Der er en kort bemærkning fra hr. Kamal Qureshi.

Kl. 12:48
Kamal Qureshi (SF):
 Jeg tænkte bare, om man også kunne regne med De Radikales opbakning, hvis nu det her eksterende forslag kunne samle flertal med det eventuelle ændringsforslag fra Dansk Folkeparti, hvor ordet pligt blev ændret til et eller andet andet. Hvis man indholdsmæssigt bevarede forslaget, som det foreligger her, er det da trods alt et skridt i den rigtige retning, som vil kunne få mange flere til at tage stilling, end hvis man starter diskussionen om formodet samtykke. Det kan jo let tage meget, meget længere tid, inden det for det første kommer i salen, og der så også kan samles et flertal i Folketinget.

Kl. 12:49
Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
 Så er det ordføreren.

Kl. 12:49
Lone Dybkjær (RV):
 Det har vi sådan set ikke taget stilling til endnu, for det er jo så et spørgsmål om at sende nogle papirer nogle forskellige steder hen. Med al respekt: I det øjeblik ordet pligt udgår, er det jo et spørgsmål, om man vil sende papirer sammen med en grundlov eller sammen med sygesikringskortet, eller at man skal gå ned til en læge og, om jeg så må sige, mere eller mindre tvinges der til at tage stilling. Det synes jeg vi må diskutere, hvis det er det, der bliver udgangspunktet. Jeg synes bare ikke nødvendigvis – når jeg nu bliver provokeret, fordi jeg startede med at sige, at jeg synes, det er en vigtig diskussion – at det her forslag har den helt super optimale idé og løsning bag sig.

Kl. 12:50
Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
 Så er det hr. Kamal Qureshi for endnu en kort bemærkning.

Kl. 12:50
Kamal Qureshi (SF):
 Selv om vejret udenfor kan synes perfekt, er der jo ikke særlig meget andet her i verden, der altid kan være perfekt, sådan som vi alle sammen gerne vil have det.

Derfor vil jeg også sige fra SF's side, at vi da helt klart ser det her forslag som et meget væ-

sentligt skridt i den rigtige retning, og vi håber også på, at vi kan få De Radikale med, hvis det forslag kan samle flertal. Vi kan jo se, at allerede den kampagne, som Sundhedsstyrelsen har kørt, kan rykke 50.000 mennesker til at tage stilling. Det er ikke forfærdelig mange, men det er dog nogle, og hvis man tilsvarende ved at udsende noget materiale på det rigtige tidspunkt, hvor folk i forvejen giver informationer til de offentlige myndigheder, kunne få 50.000-100.000, måske flere, til at tage stilling, så har man da trods alt rykket tingene i den rigtige retning frem for at bevare tingenes tilstand og så have en diskussion om formodet samtykke kørende herinde i hvert fald i et par år.

Kl. 12:51

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:51

Lone Dybkjær (RV):

Nu har man jo forskellige erfaringer med, hvordan det går, når offentlige myndigheder udsender materiale, og jeg synes også, man skal tage en diskussion af, om det er en hensigtsmæssig måde at gøre på. Nu taler jeg sådan rent fornuftsmæssigt; det er jo ikke altid, at det materiale, der sendes ud fra de offentlige myndigheder, lige præcis rammer, som det gerne skulle.

Det, jeg synes vi roligt kan sige, er, at det ikke er nok at køre videre, som vi gør i dag; det er ikke nok bare at køre en kampagne en gang imellem, det er fuldstændig rigtigt. Men er det her den geniale måde at fremtvinge en stillingtagen på? Det spørgsmål synes jeg vi må stille. Vi kender jo godt, som andre har været inde på, nogle reaktioner, når de offentlige myndigheder kommer ud.

Men hvis det viser sig, at der er mange, der tror på, at det her er sådan, vil vi selvfølgelig tage stilling til forslaget, når det kommer frem til andenbehandling. Men jeg vil ikke i dag stå og sige, at jeg synes, det her er det mest geniale.

Kl. 12:52

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og så er det Enhedslistens ordfører, og det er fru Line Barfod.

Kl. 12:52

(Ordfører)

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne starte med at sige, at Enhedslisten støtter forslaget, og at vi synes, at fru Pia Christmas-Møller har fundet en rigtig god balance med det her forslag, hvor det på den ene side

sikres, at alle jævnlige bliver opfordret til at tage stilling, og hvor det på den anden side ikke indføres, at man pr. automatik skal være donor.

Det er jo en utrolig svær balance på den ene side at fastholde, at mennesket skal opfattes som et menneske og som noget unikt og ikke som et reservedelslager, og på den anden side, at den enkelte skal have friheden til ud fra en række overvejelser selv at tage stilling til, hvad man frivilligt ønsker at give af sig selv rent fysisk til andre.

Det har så været lidt mærkeligt, synes jeg, at høre debatten her fra regeringspartierne, som åbenbart er meget optaget af det her med, at organer altså er noget, man i den grad selv skal være herre over. Jeg er sådan set fuldstændig enig i det synspunkt, men det er altså kun et par år siden, at regeringen vedtog en lov om biobanker, som gik ud på, at hvis der bliver taget noget ud af en i levende live, har man ikke ret til selv at bestemme over det, så tilhører det pr. automatik sundhedsvæsenet, der så fuldstændig frit kan beslutte, hvad de vil gøre med det.

Jeg kan ikke helt få de to synspunkter til at harmonere, nemlig at man, når man er i levende live, ikke har ret til selv at bestemme over dele af sig selv, og at man siger, at det er svært at beslutte, hvad der skal ske, når man er død. Jeg synes, det er rigtig vigtigt, at man både i levende live, og i forhold til hvad der skal ske med ens krop, når man er død, har muligheden for selv at bestemme. Jeg tror, det er en rigtig vigtig frihed for mange mennesker, at man har retten til selv at bestemme, og det synes jeg sådan set skulle gælde hele vejen igennem, både når man er levende, og i forhold til hvad der skal ske, når man er død. Derfor synes jeg, at det her er en rigtig god måde at gøre det på, nemlig at man får mulighed for at tage stilling.

Jeg tror, det er rigtig vigtigt, at vi begynder at diskutere noget mere det her med, at man har muligheden for at give noget af sig selv til andre. Jeg tror, at hvis vi i langt højere grad begyndte at lave førstehjælpsundervisning for vores børn helt fra børnehævealderen, ville de lære at tage sig af hinanden. Der er rigtig gode erfaringer med det de få steder, man har gjort det. Hvis vi fortæller langt mere om muligheden for at være bloddonor, være rygmarvsdonor, være organonor osv., tror jeg, det bliver mere naturligt for mange mennesker at tage stilling til, hvad de gerne vil give af sig selv, både i levende live, og efter de er døde.

Det tror jeg er den rigtige måde at gøre det på, og derfor synes jeg, det er et rigtig godt forslag, der ligger her, som vi kan støtte.

Kl. 12:55

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Kamal Qureshi.

Kl. 12:55

Kamal Qureshi (SF):

Jeg vil ikke bruge lejligheden til at stille spørgsmål, men lige komme med en kort bemærkning, når nu det her vævsregister bliver nævnt, for det var en af de ting, jeg glemte at sige i min ordførertale. Det er væsentligt, at vi får opdateret rygmarvsregisteret og vævsregisteret, så de patienter, som i dag kan få gavn af at få en rygmarvs-transplantation eller andet, faktisk kan få glæde af det, for der står ikke forfærdelig mange optegnet i de her registre.

Det synes jeg også kunne være en af de ting, vi kunne kigge på under udvalgsbehandlingen, nemlig hvordan vi gør det, for der er forfærdelig mange mennesker, der er syge i dag, som godt kunne have gavn af at få rygmarvstransplantationer, men som ikke får det, fordi vi ikke har et register over folks vævsforlidelighed. Og det er faktisk også noget, som – synes jeg – vi skal kigge på i den her sammenhæng.

Kl. 12:56

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det ordføreren.

Kl. 12:56

Line Barfod (EL):

Jeg er fuldstændig enig i, at det er en rigtig god idé også at få set på, hvad vi gør i forhold til rygmarvsregistre og vævsregistre. Det er selvfølgelig både i forhold til, hvad vi skal gøre her i Danmark, og hvordan vi kan være med til på verdensplan at sikre, at man får bedre registre og får registreret langt flere, og hvad vi kan gøre for at fremme det, fordi vi med nogle af de her ting taler om, at det er meget, meget få individer i Danmark, der har den rigtige type, og at man skal ud på verdensplan for alvor at finde nogle, der kan bruges som donorer. Derfor er det vigtigt også at styrke det internationale samarbejde på det område.

Kl. 12:56

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Tak til ordføreren. Og vi går videre i rækken af ordførere, og den næste ordfører er Ny Alliances ordfører, og det er hr. Naser Khader.

Kl. 12:57

(Ordfører)

Naser Khader (NY):

Da vores sundhedsordfører ikke kan være her i dag, vil jeg fremføre Ny Alliances synspunkt på B 100.

For over 44 år siden, helt præcis den 18. april 1964, gennemførte lægerne på Århus Kommunehospital den første nyretransplantation i Danmark. Det var ikke kun den første transplantation af en nyre her i landet, det var nemlig også den første danske operation af et af de store organer overhovedet. I dag er en nyretransplantation blevet en relativt almindelig operationsform, som har reddet mange liv. Siden 1997 har over 1.700 danskere modtaget en nyre fra et andet menneske. Alene i første kvartal af 2008 er der foretaget 23 nyretransplantationer.

I modsætning til alle andre operationstyper er en organtransplantation hundrede procent afhængig af en enkelt faktor, som lægerne som bekendt ikke har nogen indflydelse på, nemlig at der skal komme et organ fra et andet menneske. Det ene faktum gør det så nødvendigt at tage stilling til organdonation, og derfor kan Ny Alliance i dag støtte fru Pia Christmas-Møllers beslutningsforslag om registrering af over 18-åriges standpunkt til donation af egne organer.

Faktum er, at vi mangler organer, og at der skal gøres noget, og det her beslutningsforslag er i hvert fald én vej at gå.

Kl. 12:58

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Så er det ordføreren for forslagsstillerne, og det er fru Pia Christmas-Møller.

Kl. 12:59

(Ordfører for forslagsstillerne)

Pia Christmas-Møller (UFG):

Så sent som i morges modtog jeg følgende mail, som jeg gerne vil tillade mig at citere i sin helhed:

Det er meget fint med de gode intentioner, men hidtil mener jeg, at man har fejlet fatalt på det operationelle plan. Den eneste gang, jeg er blevet kontaktet om at give tilsagn om organdonation, var for nogle år siden. Vi modtog en brochure/et brev og skulle skrive under på en slip. Ikke noget problem... men jeg måtte selv finde en svarkuvert, og porto var ikke betalt, og jeg kunne ikke lige finde et frimærke. Resultat: Jeg smed – undskyld mig, men det er citatet – lortet ud. En privat virksomhed, der ville lave en salgskampagne, ville nok have grebet det lidt

mere professionelt an... Ellers ville denne virksomhed eksistere i dag. Med venlig hilsen osv. Citat slut.

Altså, så sent som i morges har jeg fået sådan en henvendelse, og jeg har hørt utrolig mange eksempler som dette. Mange vil gerne lade sig registrere, men på en eller anden måde får de det ikke lige gjort, fordi der er nogle praktiske forhindringer. Jeg tror ikke, at vi behøver at gå så forfærdelig langt – jeg kan tage udgangspunkt i mig selv: Da vi indførte hjernedøds-kriteriet for en del år tilbage, kunne man hurtigt få sådan et lille klistermærke, man kunne sætte bag på sit kørekort og lignende, og det gjorde jeg også med det samme og har gået rundt med det i de følgende år. Men jeg må da blankt tilstå, at da Donorregisteret blev etableret, gik der lidt tid, inden jeg fik sendt slippen ind. Det er ikke nogen undskyldning, men det er virkeligheden. Mange mennesker vil gerne, men får det ikke lige gjort, kommer fra det osv.

Her tænker jeg: Hvordan gør vi noget for at løsne op for den her passivitet? Og ideen og ærindet med mit forslag er at prøve at gøre noget ved passiviteten ved på den ene side at give et lille skub og på den anden side give en praktisk håndsrækning til at få det gjort i nogle trykrammer. Derfor lægger jeg op til, at alle over 18 år – og det gælder altså også de 30-, 40-, 50-, 60- og 65-70-årige – på en ganske ubureaukratisk måde lige skal spørges. Og jeg lægger betydelig vægt på, at alle svarmuligheder er lige gyldige, lige værdige og lige legitime. Jeg vil ikke acceptere, at vi kommer med et kollektivt pres i en bestemt retning. Det skal altså være lige o.k., om man svarer ja, begrænset ja, nej eller ved ikke. Det er i orden at sige, at man ikke har kunnet gøre regnebrættet helt op.

Det er også afgørende for mig at fremhæve, at forslaget indebærer, at man selvfølgelig til enhver tid kan gøre sin beslutning om. Pointen er at få givet skubbet i retning af, at flere af os får fortalt vores omgivelser og får registreret i Donorregisteret, hvor vi står i spørgsmålet, for derigennem bl.a. at hjælpe vores nærmeste pårørende. For sagen er jo, at hvis vi i levende live svigter at fortælle, hvor vi står, så skal de pårørende svare på vores vegne, for de bliver spurgt. De skal altså oven i deres personlige sorg håndtere det her meget svære spørgsmål, for det er svært, som også flere ordførere var inde på, bl.a. den konservative ordfører, fru Vivi Kier, som jo meget præcist har beskrevet, hvilke voldsomme følelser der er involveret i det her spørgsmål, når

man skal tage stilling til, hvad der skal ske i sådan en situation.

Så det er, hvad mit forslag går ud på. Jeg har forsøgt at forme det på en så ubureaukratisk måde som muligt, og jeg er meget åben over for ideer til forbedringer af forslaget, for det er fuldstændig korrekt, som den radikale ordfører har sagt det, at dette forslag ikke er det mest geniale. Nej, det gør jeg mig heller ikke nogen forestilling om.

Det, jeg håber på, er at få sat en proces i gang, så vi kan få sat noget handling bag alle de fine holdninger. Jeg håber på, at vi kan få bevæget os et skridt i den rigtige retning, for det, der forekommer som den meningsløse død, skulle vi jo så gerne prøve at kunne bevæge lidt i retning af så dog at give en slags mening for nogle andre, der svæver imellem liv eller død, ved dog at få fortalt, hvor vi står. Der er jo mange mennesker, der står og venter på et organ, og det er altså en livsbetingelse for dem, at de får et sådant organ i tide.

Kl. 13:04

Flere har været inde på, at mangel på organer fører til organturisme, organhandel, hvor man udnytter mennesker, der er i ekstrem nød andre steder på kloden. Det skal vi også have med i vores overvejelser på det etiske niveau.

Jeg vil gerne sige tak for den debat, jeg har fået på baggrund af mit forslag allerede i dag og i det offentlige rum. Jeg vil også gerne kvittere for de mange tilsagn om at fortsætte debatten og den konstruktive politiske proces i udvalgsarbejdet fremefter. Det er jeg meget glad for.

Sundhedsministeren kommer med en række betænkkeligheder. Nogle af dem beror altså på direkte misforståelser i forhold til indholdet af mit forslag. Det håber jeg at jeg har bidraget til at få afklaret her i dag, og jeg håber også, at bemærkningerne både fra den konservative sundhedsminister og den konservative ordfører om at arbejde seriøst med det her spørgsmål på et oplyst og indsigtfuldt grundlag vil vise sig i den konservative indsats. For sagen er jo, at det her forslag bragte jeg frem som privatperson, men i en situation, hvor jeg var politisk ordfører for Det Konservative Folkeparti, allerede for mere end et år siden. Det vil sige, at debatten altså har været rullet i gang i regi af Det Konservative Folkeparti med afsæt i lille mig, og nu sparke jeg så altså til det ved at komme med et konkret forslag, for allerede dengang var det jo ved at blive fuldstændig indlemmet i positive vibrationer, men der var så ikke rigtig nogen hand-

ling til rådighed hos den daværende sundhedsminister. Nu synes jeg, tiden er kommet, til at vi får sat lidt handling bag holdning, som jeg også hører at den konservative ordfører er indstillet på. Så jeg vælger at opfatte også den konservative melding meget konstruktivt.

Venstres ordfører har jeg også kommenteret tidligere. Jeg er meget glad for bemærkningerne og meget glad for, at man har arbejdet grundigt og seriøst med forslaget og også agter at gå videre ad samme spor. Jeg er glad for, at regeringspartierne nu er åbne over for også at få en grundigere diskussion om nogle af de meget mere vidtgående temaer, der ligger inden for hele organspørgsmålet. Altså, Det Etske Råd arbejder jo i sin redegørelse først og fremmest med mulighederne for at bevæge sig endnu længere i retning af formodet samtykke. Det er jo det, Det Etske Råd virkelig diskuterer, og det er da en diskussion, som er på sin plads. Jeg forstår også, at den radikale ordfører er meget optaget af den diskussion. Den bidrager jeg naturligvis gerne til, og jeg har som sagt selv aktivt støttet det radikale forslag om en høring på dette felt. Jeg er bare nødt til at sige, at det intet har at gøre med mit forslag, og hvis vi skal have Det Etske Råd ind at rådgive os i så simple spørgsmål som spørgsmålet om en blanket og et spørgeskema, tror jeg, at det bliver vanskeligt for nogle at tage stilling til noget som helst inde i Folketingssalen uden Det Etske Råds forudgående rådgivning.

Jeg har lyttet meget grundigt til samtlige ordføreres bemærkninger, også de kritiske bemærkninger og betænkeligheder. Jeg har forstået, at der er en udbredt opfattelse af, at pligt er et meget stærkt ord i den her sammenhæng. Jeg vil give mit bidrag til, at vi under udvalgsarbejdet kan bevæge os konstruktivt fremad. Jeg er ikke fastlåst i, at tingene skal være, præcis som jeg har lagt op til i det her beslutningsforslag. Alene mine formuleringer i retning af »f.eks.«, »bl.a.« og »bør« lægger jo op til en betydelig grad af åbenhed, og jeg kan garantere Folketinget for, at den åbenhed er der handling bag fra min side, og derfor vil jeg tage initiativ til at mødes med partierne for at diskutere, hvordan vi kan bevæge os videre frem. For jeg mener faktisk, at det er et selvstændigt, positivt mål at få så bredt et fundament bag beslutninger, der knytter sig til disse temaer, om end det konkrete forslag er et meget lillebitte skridt, som mestendels har administrativ, praktisk karakter, og som jo altså ikke har at gøre med selve de etiske overvejelser, den personlige beslutning om, hvorvidt ens organer

skal bruges på den ene eller anden måde efter en eventuel hjernedød. Det har mit forslag ikke nogen indflydelse på. Mit forslag har alene indflydelse på, hvordan vi registrerer menneskers position i dette spørgsmål.

Men med disse bemærkninger ser jeg frem til et konstruktivt, grundigt og kvalificeret udvalgsarbejde, og jeg takker for debatten i dag.

Kl. 13:09

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren for forslaget, fru Pia Christmas-Møller.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 96: Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en hurtigtarbejdende kommission, der skal se på de positive og negative følger af betænkninger af en kriminalisering af sexkunder.

Af Karen Hækkerup (S) m.fl.
(Fremstilling 08.04.2008).

Kl. 13:09

Forhandling

Anden næstformand (Søren Espersen):

Forhandlingen er åbnet. Justitsministeren.

Kl. 13:10

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget går ud på, at regeringen pålægges at nedsætte en hurtigtarbejdende kommission, der skal se på den positive og negative effekt ved at kriminalisere køb af sex hos prostituerede. Det fremgår af beslutningsforslagets bemærkninger, at forslagsstillerne ønsker at sikre sig, at Folketinget får et solidt grundlag for en stillingtagen til kriminalisering af sexkunder, og der henvises bl.a. til udviklingen i den retlige regulering af prostitution i andre lande, herunder Sverige og Finland.

Vi har her i Folketinget tidligere behandlet spørgsmålet om kriminalisering af sexkunder. Vi har således for nogle år siden behandlet et